

100

GODINA HRVATSKOG LISTA



od Lista do Glas-a



Dnevna potreba naših vjernih čitatelja

Gore: Berlinski filmski starovi Irene v. Meyendorff i Karlo Martell razgledavaju u ateliju Ufe »Hrvatski List« i izvorno uspjele repro-

ducije filmskih vojvoda u našem Hefu.

„Dobro jutro!“ Veoma uspjeła originalna slika, djelo Osječanina F. Klampfera. (Donja slika).

Ostatak, četvrtak 2. veljače 1939.

Foto-cinkografija Gledane tiskace k. d.

OSJEČKI LISTOVI PRIJE HRVATSKOGA LISTA

Daleko od očiju Europe, koja je već početkom 17. stoljeća čitala u Parizu mjesecnik Mercure de France, ili pak u Njemačkoj tjednik Aviso Relation oder Zeitung, hrvatsko, a tako i osječko, novinstvo uvelike je kasnilo za Europom

OSJEČKO NOVINSTVO U 19. STOLJEĆU

Prvu tiskaru u Osijeku osnovali su franjevci 1735. godine za potrebe provincije. Otkupivši Franjevačku tiskaru, obitelj Divald obilježila je gotovo stotinu godina osječkog tiskarstva, 1775. - 1857. U toj prvoj osječkoj svjetovnoj tiskari se velik broj knjiga i kalendar, a 1948., nakon niza neuspjelih pokušaja, konačno su zaživjele i prve osječke novine, *Der Volksredner für Vaterland und Gesetz*.

Najavljen je da će list izlaziti dva puta tjedno, poslije pak tri puta tjedno. No, nakon devet ili, prema nekim izvorima, čak sedamnaest brojeva *Pučki govornik* oblasno je obustavljen. Prvo glasilo u Osijeku tiskano na njemačkom jeziku čitalo je večinsko njemačko stanovništvo Tvrde i Donjega grada. Glavni urednik bio mu je nekadašnji glumac Emanuel Doran.

I dok je Zagreb iščitavao svoj *Agramer Deutsche Zeitung*, Osijek je 1864. godine dobio prve lokalne novine *Esseker Lokalblatt und Landbote*. *Osječki lokalni list i zemaljski vjesnik* izlazio je gotovo pet godina. Cilj tog osječkog lista bio je, kako se navodi u uvodniku, podizanje obrazovnog nivoa u narodu, u pobudivanju smisla za lijepo i užvišeno. *Esseker Lokalblatt* tiskan je u tiskari Carla Lehmana, knjižara i knjigoveže, koji je otkupio Divaldovu tiskaru, te na početku izlaženja bio i sam urednik. *Osječke lokalne novine* imale su svoje dopisnike iz Beča i Pešte, a jedan od urednika Geza Berger u svojoj rubrići *Osječki šetač* vrlo je britko oslikao sličice iz tadanjeg osječkog života.⁽¹⁾

U povijesti novinstva u Osijeku zabilježeno je 27 naslova na njemačkom jeziku u razdoblju 1848. - 1945. godine. Među njima svakako treba izdvojiti naslove dva lokalnih glasila koja su nametnula Osječanima dužinom izlaženja - Drava (*Die Drau*, 1868. - 1929.) i Slavonski tiskak (*Slavonische Presse*, 1885. - 1922.). Obuhvaćeno razdoblje izlaženja spomenutih novina bremenito je sadržajima i dramatičnim promjenama. Dakako da su se gospodarska, politička, kulturna zbivanja grada odražavala i na lokalni tisk.

(...) *Drava i Slavonski tiskak na prijelazu stoljeća više nisu listovi utemeljeni i vodenici po bečkim obrascima* (...) bili su to informativni listovi, ponikli i hranjeni na slavonskom tlu, iako im je jezik bio njemački.⁽²⁾

Posljednjih desetljeća 19. stoljeća intenzivira se tiskarstvo u Osijeku. Pojavljuju se nove tiskare te se bogati izdavačka djelatnost, napose izdavanje novina. Do kraja 19. stoljeće pojavljuju su u Osijeku još nekoliko glasila, uglavnom na njemačkom jeziku. Godine 1869. u Osijeku se pojavljuju prve ilustrirane novine *Esseker allgemeine illustrierte Zeitung* u Tiskari Dragutina Lehmannia. Taj ilustrirani magazin prvi je te vrste ne samo u Osijeku nego i u Hrvatskoj, jer prvi broj *Doma i svijeta, ilustriranog lista za zabavu, pouku i vesti...* izlazi u Zagrebu tek 1888.

Taj časopis, po uzoru na slične njemačke, unosi nešto novo u tadašnju tiskarsku produkciju. Sadržajno, iako tiskan na njemačkom jeziku, vezan je uz našu sredinu: brojne su vijesti iz kulturnog života Osijeka, izlaze romani u nastavcima, etnografski i književni prilozi.

Zanimljiva je pojava hrvatskih novina upravo u vrijeme izravnite dominacije tiska na njemačkom jeziku, a u vrijeme kada preporodne ideje još nisu zagrijale Osječane.

Dana 1. srpnja 1878. godine počeo je izlaziti *Branislav - list za politiku i narodno gospodarstvo*. Izlazio je tri puta tjedno: srijedom, petkom i nedjeljom, a kao izdavač i odgovorni urednik potpisuje ga Martin Polić. *Branislav* zagovara opozicijsku politiku protiv vlade Ivana Mažuranića, a u vrijeme kada je izlazio bio je jedini izrazito opozicijski list na hrvatskom jeziku. Posljednji broj izšao je 5. ožujka 1879. Sam urednik uvidio je da se njegov list pojavi prerano.

Osječani, točnije, oni koji su čitali novine, imali su svoj list *Die Drau*, onima kojima je *Branislav* bio namijenjen jednostavno nisu razumjeli njegove rečenice. Nepuna godina dana izlaženja nije trgnula Osijek, u kojem će se nacionalna svijest probuditi tek početkom dvadesetog stoljeća, s osnutkom Prve hrvatske dioničarske tiskare, 1902., i s pojavom *Narodne obrane*.

POČETAK DVADESETOG STOLJEĆA – RAĐANJE STRANAČKIH GLASILA

U povijesti tiskarstva to je jedinstven slučaj da se neka tiskara osniva kao dioničko društvo i da se osniva s odredenom namjerom da posluži kao sredstvo za ostvarenje određenog političkog programa. Hrvatski se jezik zbog žive propagande *Narodne obrane* sve više širio, a *Obraćana* je imala jak utjecaj na mišljenje osječkog građanstva.

Narodna obrana udarila je prve stvarne temelje nacionalnom pokretu i budenju u Osijeku. Osijek je u to doba bio na čelu narodne borbe u Slavoniji. *Narodna obrana* i njezino čelnštvo imali su velikog utjecaja pri okupljanju i ujedinjavanju hrvatske oporbe. List je vrlo brzo stekao veliku popularnost, a urednik, dr. Ivan Lorković, zbog naprednih ideja koje je promicao u svome glasilu često je bio i zatvaran. Nakon gotovo svakodnevnih zaplijena lista slijedile su istrage i izricane presude članovima uredništva. Međutim, u to je vrijeme već i Osijek promijenio svoje lice.

Dana 14. rujna 1914. godine u Narodnoj obrani čitamo: *Našli smo se potaknuti promijeniti naslov našeg lista, koji će se mjesto Narodna obrana od sada zvati Hrvatska obrana. Duh i pravac lista ostaje naravski nepromijenjen.*

Valja istaknuti da je u najtežim godinama za *Narodnu/Hrvatsku obranu*, od 1910. do 1920., urednik bio ugledni hrvatski pedagog i književnik, savjetnik bosanskohercegovačke vlade, reorganizator školstva u Bosni i Hercegovini Ljuboje Dluster. Promjene koje u upravi nastaju dvadesetih godina očrtavaju jak klerikalni smjer u koncepciji lista. Tadašnji urednici Ilija Jakovljević i Ivan Kampus, pripadnici Katoličkog pokreta, namjenjuju list samo osvjeđočenim katolicima. *Hrvatska obrana* gubi čitatelje, krajem kolovoza 1922. postaje tjednik, a 25. ožujka 1923. u dvadeset i drugoj godini izlaženja posve se gasi.

Tjednik *Hrvatsku obranu* oživio je 1930. dr. Kamilo Firinger nastojeći stvoriti suvremeni list. Vlasnik i izdavač: Konzorcij Hrvatske obrane, predstavnik dr. Kamilo Firinger, odvjetnik

u Osijeku. Posljednji sačuvani broj u Hemeroteći Muzeja Slavonije je od 24. lipnja 1933.

Nakon *Narodne obrane* javljaju se brojni naslovi hrvatskih novina s izrazitim političkim i stranačkim opredjeljenjima. Mnogi od njih živjeli su vrlo kratko, no važno je istaknuti da se hrvatsko novinstvo, napose hrvatsko stranačko novinstvo, pojavljuje početkom dvadesetog stoljeća, žestoko polemizirajući, nudeći politički tek osviještenim Osječanima svoje stranice, tražeći od njih da pronađu svoje glasilo.

Spomenimo glasilo *Narodne stranke Osječki tjednik*, koji je izlazio od 12. veljače 1906. do 14. lipnja 1908. Izlazi svaki ponedjeljak, a vlasnici, izdavači i odgovorni urednici su dr. Hugo Spitzer i Lavoslav Selinger. To glasilo Narodne stranke tiskano je u Tiskari Julija Pfeiffera.

Novo doba, glasilo organizacije Hrvatske pučke narodne stranke, izlazio je od 6. siječnja do 18. prosinca 1907. Vlasnik i odgovorni urednik bio je dr. Vilim Kappel, a tiska se u Tiskari Ljudevita Szeklera.⁽³⁾

Zanimljiva je pojava glasila Socijaldemokratske stranke na njemačkom jeziku: *Volchrecht, Organ der Socialdemokratischen Partei*, izdavač i glavnog urednika Slavka Henča, vode socijaldemokrata. *Narodno pravo* tiska se u Tiskari Leopolda Friedmanna, ali tek od broja 13, jer su brojevi 1 - 12 tiskani u Zagrebu.⁽⁴⁾

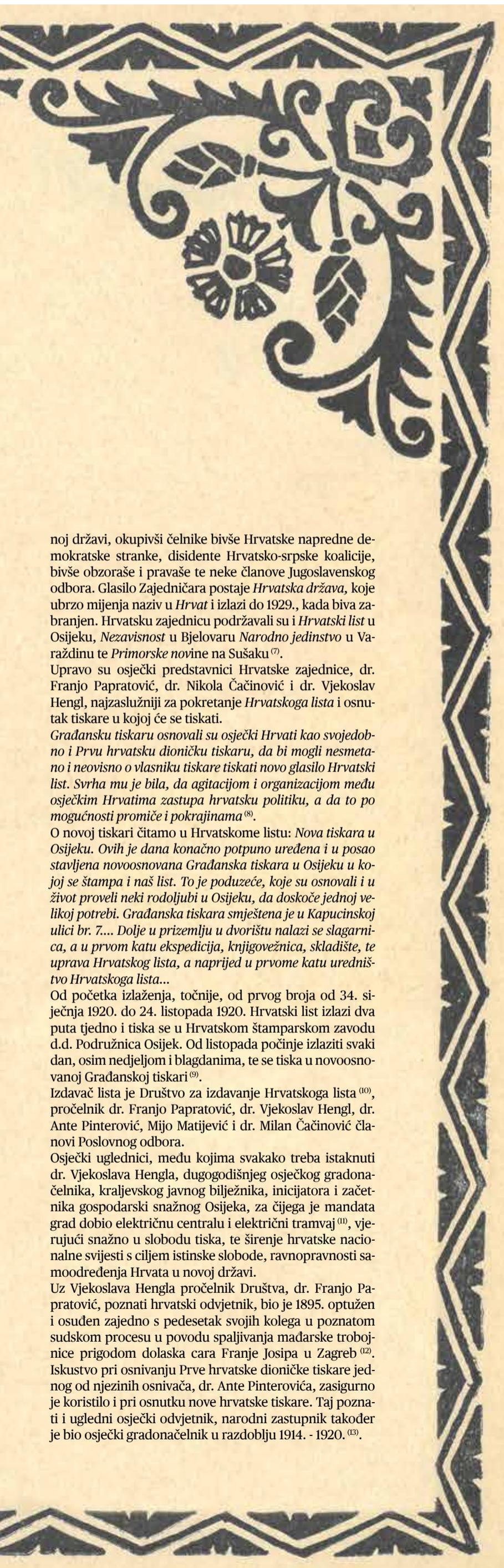
Godine 1908. izšlo je samo 28 brojeva srpskog narodnog radikalnog lista *Narodni prijatelj*. Kao izdavač i glavni urednik potpisuje ga dr. Jovan Kockar, a tiska se u Tiskari braće Lechner u Donjem gradu, na Jelačićevu trgu broj 29.

Hrvatski glas, glasilo Hrvatske pučke stranke, izlazi kao dnevnik od 2. srpnja do 9. listopada 1909., a kao tjednik izlazi još do 25. prosinca. Brojevi od 1 do 104 tiskani su u Zagrebu, a potom se *Hrvatski glas* tiska u Tiskari Bele Franka u Kolodvorskoj (danas Radićevoj) ulici 32, a potom u Prvoj hrvatskoj dioničkoj tiskari.

Nakon završetka Prvog svjetskog rata izbile su na scenu nove društvene snage u novoj državi. Stvorena je nova stvarnost, novo čitateljstvo s novim zahtjevima i sklonostima. Sve je to promijenilo značaj i izgled novina. Dotad tek provincialna glasila postajala su sve važniji čimbenik javnoga života. Jedina je stalna ostala cenzura. Zbog nje novinstvo mukotrplno traži odnos prema novoj stvarnosti.⁽⁵⁾

HRVATSKI LIST – OD POLITIČKIH IDEJA DO PRIČE O GRADU

*K*ada je *Hrvatska obrana*, 1919., u 18. godini svoga izlaženja napustila dotadašnji smjer hrvatske politike te prešla u klerikalne ruke, osjetila se potreba za novim hrvatskim glasilom koje će svoj rad nadovezati na stечevine i iskustva osječkih pravaka, a ujedno djelovati u novim političkim prilikama. Čim je u Zagrebu osnovana politička organizacija hrvatske inteligencije pod imenom Hrvatska zajednica, s dr. Franjom Papratovićem na čelu i pod lozinkom *Hrvati na okup*, odmah su osječki Hrvati pristupili toj organizaciji te osnovali svoj Mjesni odbor.⁽⁶⁾ Hrvatska zajednica zastupala je hrvatske interese i slobodu tiska u novoosnova-



Strana 4.

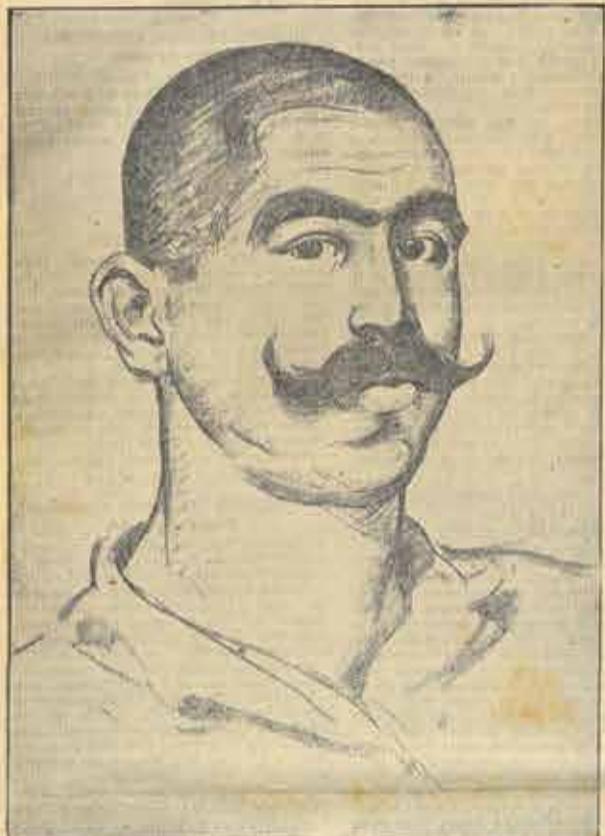
»HRVATSKI LIST«

Broj 126.

Razbojnici Čarug i njegova družina pred sudom.

(Cetvrti dan rasprave.)

JUCER NIJE PRISTUPIO NA RASPRAVU NIJEDAN SVJEDOK. — CIO DAN ĆITALI SU SE SPISI PO OPTUŽNICI. — NOVA ČARUGOVA DJELA?



Opt. Mije Rupčić.

Prijevodne rasprave.

»Vata Jovo...«

Rasprava je juče počela četvrti sata kasnije. Senat je, u pokrajnjosti, o nečemu vježao. Optužnici su se kroz to vrijeme međusobno razgovarali i zabavljali. Svi su dobro raspoloženi, osobito oni oko Čaruga. Jovo im nesto prijavljuje, a oni se smiju. Mora da je interesantno, jer se opt. Mihaljević guši u smijehu, a Seithoferu vrecaju suze na oči.

— Vata, Jovo, Bučje Kamensko! — veli jedan oružnik.

Mihaljević i Seithofer učestvovali su s Čarugom u građevni i potpunoj smrtonosnosti kod Bučje Kamenskog (napadaj na motor tvrtke Slavex). Oni djelo priznaju, a Čarug ne čo. Veli, da ih uopće ne poznaju.

Sam »kuna« Jure.

Una grupa po prozora također se zabavlja. Prijevijedaju jedan drugom, što je koji moći sanjao. Opt. Jure Jurković, koji je napulio Čarugovu družinu na svoga kuma Tomu Slavkovića iz Brodske Dubrave, da ga oplačkuju, kazuje, kako je sanjao nekakvu veliku vodu i preko te vode velik most, a na mostu toliko djece, da niti od njih mogao prijeći preko mosta. Ličani slušaju, ništa ne govore, samo »kralji Željeza« značajno kima glavom.

Čitanje spisa.

U 9.15 sati ulazi senat u dvoranu. Predsjednik g. Marković oglašuje raspravu otvorenom i odreduje čitanje spisa, pošto nije pristupio nijedan svjedok od one petorice neprešušanih svjedoka i grupe. Čitanje se počinje s »Kolom gorskog tlača« i umorstvom bokškog trgovca pok. Schlossbergera, pa dalje redom po optužnicama. Spise čita pred-

jedan udana žena. Muža je ostavila živu s dragim. Neki je dan u vestibulu pada u nesvest, kad su Čarug i oružnici vodili u uze.

Nepodnosti perola.

Opt. Mije Rupčić zadnji je optužnici. Sjedi na kraju druge klune do prozora. Za njim se malo zna. A i on se diže novčenom, jer mu je Čarug žalovanje prema opisuju omiljeno klupom. On je bez roke. Veli, da se malo i radi. Optužnica mediumum navodi, da mu je ruha odjećom veli Svabu. Preljub, kad ga je Radić htio oroniti, kaznen je zbog zločinašta silovanja. On se još inčim nije istakao, što bi svratilo pažnju publike. Tel je, kad ih je podvornik poskrpio mirisavom vodicom Radić je počeo da kise. Družovi su mu se učeli: »Si za sofu šaria, Šokolada!« I »Nije za crne šare!« Radić se je čuo uručivo i



Opt. »kuna« Jure Jurković. — Čarugov »vidak« u Lici.

Pozlijepodnevna rasprava.

Nastavak čitanja spisa.

Pošto nije pristupio ni posljednje pojednik od svjedoka, nastavlja se na prijedlog optužnice i po diskrecionalnoj vlasti predsjednikovoj čitanje spisa.

Optuženi slušaju pozorno i često klimaju nječno glavama i značajno se pogledavaju. Sto li misle?

Tecajem čitanja konstatuje se, da u ovdasnjoj vojnoj bolnici nije izvr-

nje se osvrtao na zabadanja. On se uopće slabo upušta u razgovor s drugim. Kao da ne spada među njih. Glava mu je nekako čudno gradena, izgleda kao Kurd.

Nove prijave protiv Čaruga.

Državnom odvjetništvu u Osijeku stige su tri nove prijave protiv Čaruga. Oto Kessler, posjednik i Obonovac kralja Dugogsega, diže da Čarug ubio njegova oca Miroslava Kesslera i jednog sellaka (19. IX. 1919. god.). Ubio ih je, veli, Čista mira, kad su ga upitali, imao li oružni list na vojnoštu pišku, koju je imao kod sebe. Drugi je prijavio poznati Kristina Serić iz Jezera i Lici. Njenog sina Pavla Serića i ubili su (u kolovozu 1920. god.) u Mihdranu neki razbojnici, koji su ubilačkim tamošnjeg gospodara Tomu Ženca. Ona sada sumnja, da je to bila Čarugova družina. Treći je prijavu podnijeo Karl Johler, mjevec iz Tuzla (u Bačkoj). Njegov sin takođe 24. kolovozu 1921. negli se uvalio kod Novske, oprobjen na svaku od 180.000 kruna i bacen u vratka. Posio je zlikovci do danas nijesu romali, arazi Johler, da je tu tada svoje testo Jovo Čarug. Obedio je u Obrovu, predvođao je državu, uključujući svaču branitelju, a Čarug je dan posvjete istražiti, posjetio Kestere kategorički tvrdi, da je to bio Čarug i da ga je s mogućim očnjima propozvan po silikama i vratima.

ZA OPROŠTAJ!

KOGA, COGNE, ZUKE, STUPLJIVO I DRUGO
KAO VALJAN COJOJK ŠTO NI TRUS HVALE
IZLAZIO U MARIA KADORES I POMO
PREDOZI UNNE, ROGATE I MALE.

ON JE BIO PREMET SHODU NAJU GALL
AII SADA PAK OBICAJNO JABRO
DA GRADAN SVI SU EJERHTI GA DALI
MAKAR NIKO NIE TO UZKO GLASNO.

NOVO VRIJEME KIC NOVE SLE NOSE
A NESTADE JEONE STAGNE OSUKA...
— I NEGOJE JOSNA SAGA GRO BOV
— OSUCAZI BESKO NOVE TRAVSATA...

U VEĆIM MJEZI SA JE TEZU ZASLAV
OSUČO ĆE STARO PRČAT UNIČADI
— KLESNE KAKO NOVE ZGURJE GRADON NESTA
O TEAMVJAU STAROM, KAO NEDO PRČU.



Gradjanska tiskara d.d. Osijek

preporučuje za izradbu svih vrsta listovačkih novina,
brošura, novini, knjige, vještanskih objava, posjetnicima
plesnih redova, latača, plakata, osvrtnika itd. itd.

Izradba listovačkih novina se u Kapodolskoj ulici 7. u dvoratu L. Šef.

Preplaćujte se na „Hrvatski List“!

**IMPRESSUM**

NAKLADNIK
Muzej Slavonije
ZA NAKLADNIKA
Denis Detling
AUTORICA TEKSTA:
Dr. sc. Marina Vinaj
FOTOGRAFIJE
Domagoj Topić
LEKTURA
Dr. sc. Marina Vinaj

**OBLIKOVANJE KATALOGA I
PRIPREMA ZA TISK**
Glas Slavonije
TISK KATALOGA
Glas Slavonije
OBLIKOVANJE
LIKOVNOG POSTAVA
Glas Slavonije
LEKTURA
Foto Art d.o.o.

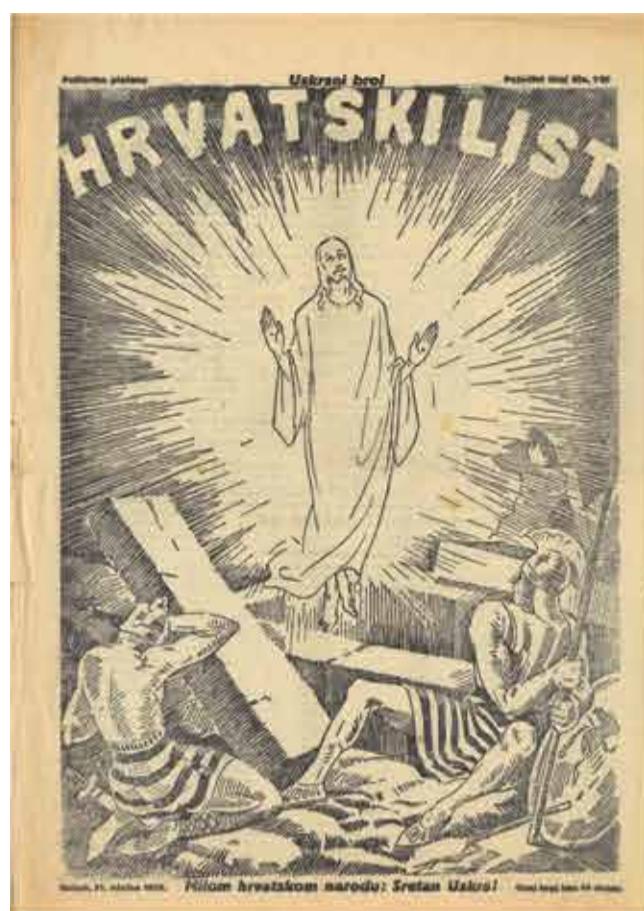
**TEHNIČKA REALIZACIJA
IZLOŽBE**
Vesna Barjaktarić
Janko Čelić
Siniša Galović
Igor Sabo
Sanja Sambol
**EDUKATIVNI PROGRAM
UZ IZLOŽBU**
Jesenka Riel

NAKLADA
300 primjeraka
ISBN
MSO
Glas Slavonije
CIP
Izložba i katalog realizirani su sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske te Grada Osijeka.

Štedljiva žena

Kupuje ponosno, manufakturama rođu same u
Jefinaj trgovачkoj kući Brće Hahn

Gračac L. Gračićeva 47, Podgorica: Dani. art. Štedljiva žena





UVODNIK

Osječki i slavonski Hrvati nijesu nikada bili bili
jesni strančari. Premda u većini, ali u smje-
si raznih narodnosti bili su izloženi najtežem
tudjinskom pritisku, te su najviše osjećali potrebu
slove svih pravih narodnih ljudi. I dok su u prosvjet-
nom i gospodarskom radu slogan postigli znatnih
uspjeha, naročito u dizanju hrvatske svijesti, u poli-
tičkom su obziru slabije napredovali, ne toliko
radi stranačkih opreka, koliko radi loše organizaci-
je i klonutosti u koju ih je nesloga hrvatske oposi-
cije vazda bacila. Osnivali su novine i klubove u
Vukovaru, Mitrovici, Brodu i Osijeku i po drugim
gradovima; radilo se je kako se je dalo, ali uspjeh
je bio slab. Tek kada su se svi ti listovi i klubovi uje-
dinali u jednoj općoj stvari i pokretu, onda je bilo i
napretka. Izbori g. 1896., 1906. i 1908. to najbolje
dokazuju.

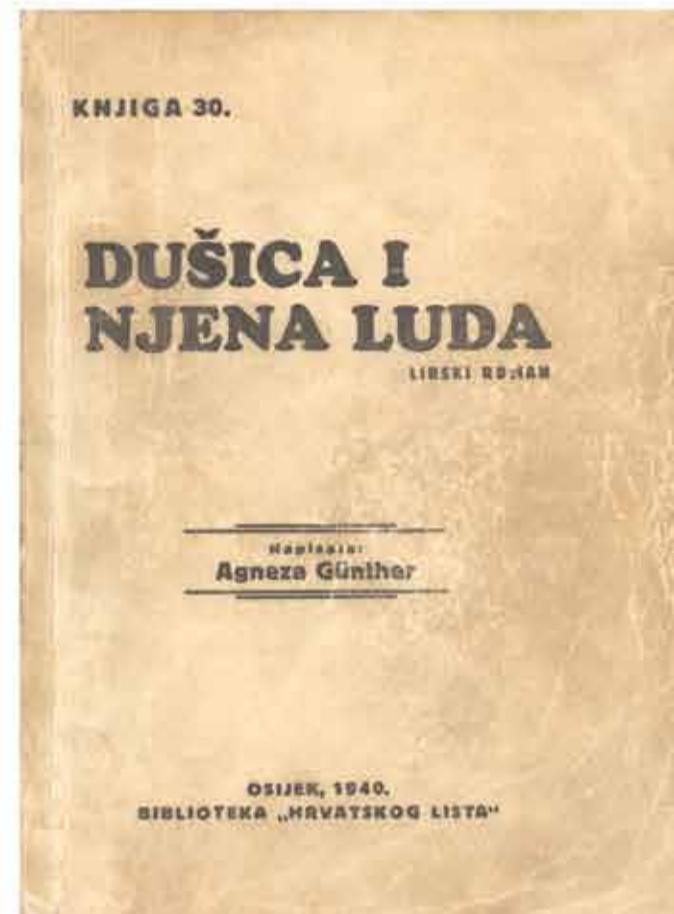
NA OKUP HRVATI!

Dok se obave prvi nužni poslovi oko uredništva i
uprave, izlazit će "Hrvatski list" samo dvaput na tje-
dan i to četvrtkom i nedjeljom u 8 ujutro. Kasnije će
"Hrvatski list" izlaziti kao dnevnik, svaki dan u ju-
tro osim ponedjeljka i dana iza blagdana. Kako su
troškovi izdavanja, radi nestašice i skupoće materi-
jala ogromni, molimo sve pristaše i prijatelje Hrvat-
ske Zajednice u Osijeku, po Slavoniji, Srijemu, Ba-
ranji i Bačkoj, te bosanskoj posavini, da naš list živo
podupru pretplatom u oglasima. Čim više pretplat-
nika, to će naš list biti, naročito kao dnevnik, jefti-
niji. Sav prihod lista upotrijebit će se u poboljšanje i
proširenje njegovo.



Osijek, Kapucinska ulica

HRVATSKI LIST,
4. SIJEĆNJA, 1920.,
BROJ 1



Knjige Hrvatskog lista



Božić, 25. prosinca 1939.

HRVATSKI LIST

Strana 105.

**Sretan Božić!**

Svima našim cijenjenim čitateljima, pretplatnicima, oglašivačima i poslovnim prijateljima želimo sretne i ugodne božićne praznike!

**„Hrvatski List“ i
„Gradanska tiskara“**

Nemoguće telefonske prilike u Osijeku

U gradu Osijeku osjeća se već nekoliko godina, da osječka telefonska centrala absolutno ne odgovara potrebama kako kod brojnih pretpplatnika tako i svih onih, koji se danonice moraju služiti telefonom i pri tome uzrujavati zbog slabog funkcioniranja centrale. Podnesene su mnoge posve opravdane pritužbe i svojevremeno je obećano, da će i grad Osijek dobiti automatsku telefonsku centralu, ali od toga još nema ništa. Uredaj je sadanje telefonske centrale star i dotrajao, a u centrali je zaposlen i premali broj osoblja, koje vjerojatno ne može svestrati sav posao onako, kako bi to bilo u interesu stranaka. Govorilo se, da će se centrala popraviti i prema potrebi povećati broj telefonske, no i od toga — nema još ništa. Često stranka mora čekati na telefonu po desetak minuta dok se centrala javi, tako da bi čovjek u gradu prije došao pješke do osobe, s kojom želi govoriti, nego što bi došekao spoj. Kako je poslovnom svijetu dobra telefonska centrala neophodno potrebna, krajnje je vrijeme, da se već jednom riješi i uredi pitanje osječke telefonske centrale, tako da grad Osijek dobije automatsku telefonsku centralu.



† Manda Klajić, kućanica, umrla je nakon duge i teške bolesti u 75. godini života. Sprovod je danas u nedjelju u 3.30 sati po podne iz mrtvačnice na rkt. groblju u Donjem gradu. Pokojnicu oplakuje rodbina. — Počivala u miru!

Na prvi dan Božića proslava božićnog drvca u Gradskom vrtu.

ROYAL TONKINO u stinoti gangsterskoj senzaciji

Danas premijera Hupre Bogart i Hijene Newyorka Kay Francis

Iz političke pisarne HSS u Osijeku

Svim suradnicima, članovima i pristašama Hrvatske seljačke stranke kao i cijelokupnom građanstvu i seljaštvo grada i kotara Osijek želimo

**ČESTIT BOŽIĆ I
SRETNU NOVU GODINU**
Sa hrvatskim seljačkim pozdravom

Kotarske organizacije HSS za grad i kotar Osijek.

Vjenčanje. Na treći dan Božića, 27. o. mj. vjenčat će se u crkvi sv. Petra i Pavla u Gornjem gradu, u 8 sati popodne g. Ivan Spehar, trgovac u Sušaku, sa gđicom Bebom Galovac, diplom. pharm. kćerkom našeg uglednog sugrađanina g. Josipa Galovca, velergovca i predsjednika Trgovačko-industrijske komore u Osijeku. Mladoženji će kumovati g. dr. Mladen Horvat, odvjetnik iz Beograda, a mladenki g. dr. Pavao Marčec, potpredsjednik Stola sedmice u Zagrebu. Čestitaju se primaju u crkvi, poslije svečanog čina. Bilo sretno!

Vjenčanje. Gosp. Ljubomir Martinac, činovnik Ouzora i gđica Danica Matković, kćerka željčinovnika vjenčat će se dana 26. prosinca u 1/2 4 sata poslije podne u Donjem gradu u rimokatoličkoj župnoj crkvi. Kumovati će Šime Barać inspektor finančne kontrole i dr. Bogdan Hešter, gradski fizik.

Božićni školski praznici na gimnazijama. Ravnateljstvo muške i ženske realne gimnazije u Osijeku saopćuju, da će prema odluci Banske Vlasti odjela za prosvjetu božićni školski praznici trajati od 23. prosinca o. g. do zaključno 10. siječnja 1940. god. U četvrtak 11. siječnja nastavlja se redovita obuka. Ovo vrijedi i za gradansku školu.

Slika iz foto-ateljea Varnai je otvoren ukras svakog doma! Pogledajte izloge!

RASPORED ZA BOŽIĆNE BLAGDANE U GRAND HOTELU. Na oba dana Božića čajanka sa artističkim rasporedom. Na večer artistički raspored i ples. Velike pripreme za Silvestrovo, gala silvestarska večera, bar, dekorirana dvorana i specijalni artistički raspored. U 12 sati iznenadenje. Rezervirajte vaš stol. Ulaz besplatan.

URANIA KINO

Samou nedjelju, na Badnjak

24. o. mj. velika premijera snažnog velefilma na njemačkom jeziku ROMAN „HRVATSKOG LISTA“

GOSPODARI OLUIJE

u glav. ulog. Spencer Tracy, Freddie Bartolomew i Mickey Rooney

NOVOSTI

Iz cijelog svijeta i najbolju razonodu pruža luksuzni super



jer i danju prima evropske i van-evropske stanice kako i čisto.

Prodaja i na otpлатu

**Donosimo osim toga ORION
5 cijevni popular super na mje-
sečnu otpлатu
od dinara 180-**

JOSIP ŠENGILI, OSIJEK
Županijska ul. 6 i Jelačićev trg. 13

Božićna priredba. Na drugi dan Božića daje se u dvorani čo. kapucina dječja božićna priča »Jelova granica« i »Božić kod patuljaka«, dječje igre u jednom činu, sa živom slikom i jaslicama. Čist prihod ove priredbe namijenjen je sirotinji III. reda sv. Franje. Početak u 5 sati po podne.

Za Božić nabavite prikladne i jedine darove u Francuskom Magazinu, Osijek, Kapucinska 15. Pogledajte izloge!

**Na prvi i drugi dan Božića
veličanstveni božićni ras-
pored**

Grijesna noć
Pola Negri

Svetislav Petrović i Sabine Peters
U pol 11 sati matineja
„GOSPODARI OLUIJE“.



Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 48

ŠAH

PROBLEM BROJ 333
Bijeli vođe i daje mat u dva potresa

Partija br. 333. — Španjolska igras

Bijeli: Cerni:
Vigodnikov. dr. Alekšin.
1. e2-e4 c7-c6
2. Sg1-f3 Sb8-c6
3. Lf1-b5 a7-a6
4. Lb5-d4 Sg8-f6
5. 0-0 Lf8-e5
6. Sf3xe5 Sg6x5
7. g2-g4 Sf6xd4
8. Td1-e1 Lc8-e7
9. Te1xg1 Sg5xg4
10. Sh1-c3 0-0
11. Sc3-d5 Lc7-d5
12. Dd1-f3 f7-f5
13. Lc4-b3 Kf8-h8
14. Te1-c2 f5-f4
15. g2-g4 e7-e6
16. e4-e5 g4-g5
17. Sg5-h6 d7-d5
18. Sh4xg5 Sg5-g4
19. Dc3-c5 Ld5-d3
20. Td1-e5 Ld3xg6
21. Sg4xg5 Sh4xg5
22. Dc5-d4 Dg5-d4
23. Lc4-d5 Dd4xg4
24. Ld1-e2 Dg4-g5
25. Lb3-d2 Dg5-c5
26. Kg1-h1 Dc5-c3
27. Td1-f1 Kg8-h8
28. Sg5-f6 Kg8-f1
29. Te1-g6 Lh8-g2
30. Td1-g2 g2-g4
31. Kh1-g1 Sf4-e2
32. Kg1xg2 Sd2xg4.

Zlatko Majin (Zagreb):
Sami ćemo biti na Badnjak
(Mom oču)

I ovaj će nam Badnjak doći pratio i tuđu, nimalo radoši mi se našem u kulu začulati. Ti dok turnuli ruke u sljepou i zatvorenje, kada je Aljehan poslao kajetanu koji majstor.

Rješenje problema broj 332: 1. c3—c5; Kf1—e1; 2. Sg5—c6; Kf1—b1; 3. c5—c7; po vole: 4. b3—b4.

I dol je se vatru a pedi igrali s negovanim šarom, a mati plasti lince, a kćerke demno kćeljice, ponovo će tuge falenosu svet snijeg, a kći koju riječi, i uspokojet ćemo nad stari raspovor.

Prije će vječi biti prijebar, ači smo već puni u mreži ostalo, već dok, da ćemo siljenečki Badnjak u mreži sela ostali. (Konačno, tako smo doma smješteni i ušli u nimo mogli id.)

Prijeti dok, kako ćemo pušiti u mrežu, neće imati guta, kojim se za strnicu u mreži sulo hrdće, jer dolomak u mrežu ne ćemo smeti da zamaznade budu veće.

All koko? To ćeš postigli s nešto što pokreće ruku!

A kod bijeli od slike danemo na desnočku vrata, stari je garnit u živice, izvedene ulicu, a oni će dobiti vam i zaduženo pred nama stati.

BU ćemo tako bijeli, od ampuca tako bijeli, da nis u se prepoznaš.

Ellistice oči odvrat će radoši, što u njima dobi, a amputacija lica dječak Ugljanin će se iz grada Suditi, i dok u svih luka unutarnjim kućama vrati, stric će nam Njehoda rukama prepoznati mudi.

Jedina čista lara je u ruci u rukama, a kod blizu polaći dođe siva uro no mrežu, dignus će ne mlađi i crni u mrežu, a oni spremat će, u polnoču lise, i malo kusnje po tvarima slične, biljni će suncoski kraj kada se krajma seje de kraj nas pjevali Črno cijelo solo monci de kuburuma pušati.

— O, svu te drukčije lidi stege oduje u gradac, prijeti demno drugo i riječi će sve štiteći toči. Slike će se pred mene raditi tako uverljivo livo, i velike će preminje dati ići posljednjih riječi.

Badnjak će se činiti još telom, praznji: mati će pjevati, da bi vescijje bilo, ali nisun preši riječi zadržati čo gde i lanci, što ih je datot pješi, past će joj na krušu.

Radoši nemu će preštati lica kad se u vojetku svježa pred nimu bude miši bor zeleni, i razče demno se redki u svog krevet, a maglo tuge u eres, a Bodnjak će et nos odici tako tiko, tiko.

Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 49

Na nečekanej modi

Kako ćesh odebliati?

Mali kucenjaci

Japan tira lesosa na pojnu

Električne instalacije, elektro materijal, radio-aparati, najpovoljnije kod ti.

Franjo HOINKI-Osijek I.

Božić, 25. prosinca 1937.

HRVATSKI LIST

Strana 50

Francuska nije rekla konačnu riječ

Henderson za odgovor, a Barthou za nastavak rada kontroverzne

Teške posljedice napada na Papanastaziju

Georgije Zahranjaju političke stranku?

Tonino Berdičevski molivi u Šestini

Jedan prošao Hinko

Bošić, 25. prosinca 1959.

HRVATSKI LIST

»Riječ privreda«

Štampa u službi naroda

„Gradska tiskara“ i „Hrvatski List“ u Osijeku jedino moderno uređeno novinsko štamparsko poduzeće u istočnoj Hrvatskoj

U Osijeku, sredinom prošine...

Govorimo li o stampi, moramo spomenuti epohalni godišnji 1434., kada je Johann Gutenberg izmio tiskar. On omogu vrmnuo da stazu razvila u ova tehnika i uslijed do neuslovne visine. Gimbalisti strujevi, uredaji za slaganje, štampanje, ofset, litografija, ciklofotografija, i t. d. — sve je učinilo imenujevo krištofem babiloške historije vježbe. Od primitivnih utvara na ruci pogonjanih na komplikirani strojevi za knjigopis, za novine i časopise te m. a. sve druge vrste; sa jednostavnoj višenamjenskoj stampa; strojevi za slaganje — vrućenje savremene tehničke ofset, foto-foto i foto-fotocilindri, te giganati našeg vježba: e. r. o. m. n. r. o. t. e. c. i. o. n. a. t. r. o. j. e. v. Naročito su ovim poslojima prava čudo tehnike, u značaju im je stampanje novina u velikom maticnom. Istracijski strojevi između svaki intenzivnog opseg stranice novina ogromnom brodom do 30, 50 i više hiljada primjeraka na sat. Ali ne samo to! Oni te novine reda, slavi, pukujut i obvezuju. Sovlje se sponsoruti, koljive su komplikirani takvi univerzali strujevi po svojoj konstrukciji i da je danas ručni pogon nadomjestio motorna magaz. Moderno uređeno štamparsko raspodjeljivo takvih savremenih pogonova, već prama avri kojeg je tiskara umenjena.

Eto, dragi čitateli, ovih nekoliko redaka samo je uvod u one, što vam danas želim reći. Žešta mi je, da vam, što je mogeće bravo, opisatim moje poduzeće: n-a-s-t-i-k-a-r-a i-a-n-s-i-p-t. da biste imali malu predočku, kada citate „HRVATSKI LIST“. kako se tehnički svladavaju svi taj veliki posao, pošte od dogradja u svjetlu, pa do gradnjeg Beta, koji vam se diniavaju u kući sa vašim informacijama, pružaju i slavu.

Pomognite čemu vas određeni u na-

ši tiskaru i poloznati vam našu struju, od kojih jedan dio vidiće, ali sić. Mnogi od tih strojeva stede knjigopis, knjigopis i drugim području, a drugi specijalnošću. Vi znate, da je danas učinak dobra mreža moguće ugraditi u jednostavne. Ovi dobro, ali i, mnogi gube se zimi, u Evropi, Americi, Aziji, Africi, mogu dospijeti u vesele božićnice. — tako bi se mo-

glik agencija sačinjava blistvene struje, od kojih jedan dio vidiće, ali sić. Većko površinske agencije (»Reuters« u Londonu, »Agence Havas« u Parizu, »D.N.B.« (Deutsche Nachrichten Büro) u Berlinu, »Sefaral« u Beogradu, »Tass« u Moskvi, »Avakas« u Zagrebu i Beogradu, »Dowey« u Tokiju, »United Press« u New Yorku i t. d., i t. d.) sahran vijesti, in-

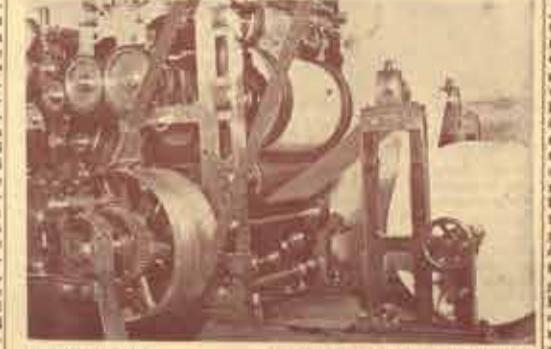


Foto: »Kirov«, Osljek.

Foto-ekolografski Gruževac k. 4.

doban die rotacione strojeve, na kojima se stampa „HRVATSKI LIST“. Na slobodnoj koži rotacione papiri, koji će se prenositi vlastitim brodama srednjih strojeva, pretvaraju u ljetnje primjerake „HRVATSKE LISTE“. — Robot za kožničku delatnost u stroj-

mještaju u međusobnoj i daju od-

nauku množi što se se odigrati. Ne-

daju se oslitit! Mi bismo vam, da-

de, svakih pola sata mogli dostaviti

i novi list! Samo kada biste ga htje-

platiti! Aha, reči ste, te vježbi

slavaju na radu, kao i mi poslednji

stoljeća-aparati!

Prevratiš ste se! Mi te vježbi do-

bivamo dosta radio-telefonskih

pre-

te raznih novinskih agencija, ali i u

neobičnoj novinskoj tehnologiji slu-

bil. Uzvratnoj komjenu vježbi novins-

ne strošnogramom odnosi se dobiti-
raju u plato strojeve, redigiraju,
te odlaže u slaganje strojeve. Sva se
to vrši načinom trizismom! Gra-
duj u sebi, i sice u „usporedu“ s
mnogo takvih materijala, slaganja
strojeva, od kojih pravljeno jedino
stvo — srednj vrtki, tehnike —

množe slaganje osam vrsti plošnica u
istim mub, t. j. u jednom retku. Na-
pravno, da vam tako ne sevratno vi-
ješti. U jednom retku osam vrsti pi-
šunica bilo bi odvise baremo. Ti slaga-
ći strojevi, mali ogromnim plo-
šnim strojevima, krenu se na moto-
ni pogon. — Ovo se u njima

viđaju kotlovi, tali plijesi ili elektri-
kom. Važno je, da to oboje, pomije-
šano s mlinom i drugim sastav-
nim, ima svježi jednaka konisten-
taciju i temperaturu u svim tekućim
stanja. Iz slaganja stroja napušta
retev prema želenju dužinu u jednom
komadu očeva, pa se se svaku otvoren-
tu pogrešku mora izmisliti slaganje
gati cijeli retak. Kako to znati, bit-
će miliardalni prenos novosti, uva-
gite li misli pri kakovoj štamparskoj
grajicu! Redi čete: „HRVATSKI
LIST“ se traži da bude jednoj štampars-
koj grajici! A to je i istiniti ko-
reljator, koji omogučava korektne-
revisije i superrevise, na sve te-
pote. Ipak im ženske po luda grij-
eška zabe, kraljice vremena i sime-
nje. Morate svatih, da ih sve ra-
di u minuti. Ura manje je nemilo-
srđni diktator; jedan jači od „NJE-
ZINA VELIČANSTVA STAMPE“.

List može biti gotov i stampan, da
bi na vrijeme ulazio na sve moguće
poslovne ambulante i pravosudne
u vise roke.

Sloboti se slagnuti mliječni u vježbi
i prehvati, u poslovni prostor-
jama u strance. To obavljaju po-
sebni graficki radnici t. t. meteuri.
Svaka stranica ima svog mališanog
srednika. Članak dobivaće nadove i
podnaslove. Da toga vremena izraži-

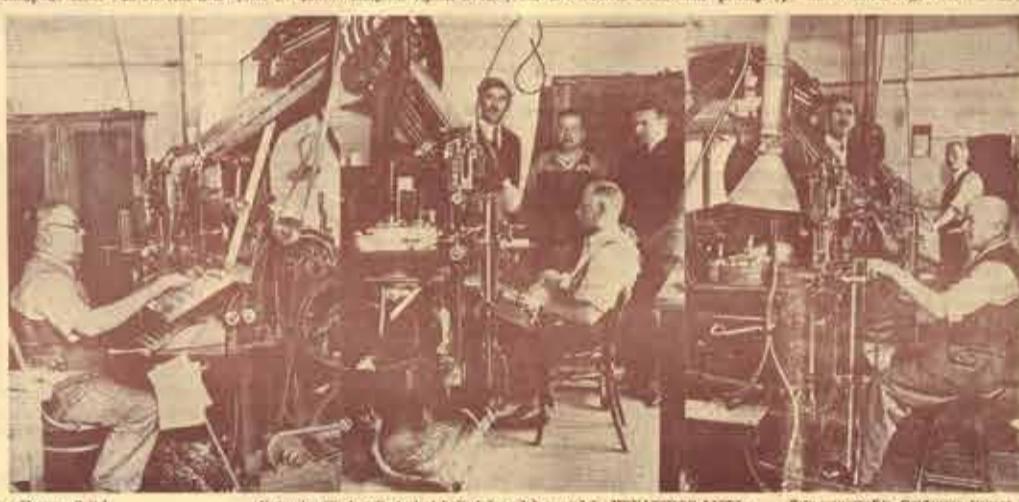


Foto: »Kirov«, Osljek.

Napomjeriti slaganje strojevi koji slaju retak po redak „HRVATSKOJ LISTU.“

Foto-ekolografski Gruževac k. 4.

Veliki nagrada natječaj „Hrvatskog lista“ za djecu naših čitatelja
Spremajte glassačke kupone, da ih na našu obavijest možete odmah
otpromiti. Što vidi heo! Kupona, to veća nagrada!

Hilka br. 371. Hilka br. 372. Hilka br. 373. Hilka br. 374.

Hilka br. 375. Hilka br. 376. Hilka br. 377. Hilka br. 378. Hilka br. 379.

Hilka br. 380. Hilka br. 381. Hilka br. 382. Hilka br. 383. Hilka br. 384. Hilka br. 385. Hilka br. 386. Hilka br. 387. Hilka br. 388. Hilka br. 389. Hilka br. 390. Hilka br. 391. Hilka br. 392. Hilka br. 393. Hilka br. 394. Hilka br. 395. Hilka br. 396. Hilka br. 397. Hilka br. 398. Hilka br. 399. Hilka br. 400. Hilka br. 401. Hilka br. 402. Hilka br. 403. Hilka br. 404. Hilka br. 405. Hilka br. 406. Hilka br. 407. Hilka br. 408. Hilka br. 409. Hilka br. 410. Hilka br. 411. Hilka br. 412. Hilka br. 413. Hilka br. 414. Hilka br. 415. Hilka br. 416. Hilka br. 417. Hilka br. 418. Hilka br. 419. Hilka br. 420. Hilka br. 421. Hilka br. 422. Hilka br. 423. Hilka br. 424. Hilka br. 425. Hilka br. 426. Hilka br. 427. Hilka br. 428. Hilka br. 429. Hilka br. 430. Hilka br. 431. Hilka br. 432. Hilka br. 433. Hilka br. 434. Hilka br. 435. Hilka br. 436. Hilka br. 437. Hilka br. 438. Hilka br. 439. Hilka br. 440. Hilka br. 441. Hilka br. 442. Hilka br. 443. Hilka br. 444. Hilka br. 445. Hilka br. 446. Hilka br. 447. Hilka br. 448. Hilka br. 449. Hilka br. 450. Hilka br. 451. Hilka br. 452. Hilka br. 453. Hilka br. 454. Hilka br. 455. Hilka br. 456. Hilka br. 457. Hilka br. 458. Hilka br. 459. Hilka br. 460. Hilka br. 461. Hilka br. 462. Hilka br. 463. Hilka br. 464. Hilka br. 465. Hilka br. 466. Hilka br. 467. Hilka br. 468. Hilka br. 469. Hilka br. 470. Hilka br. 471. Hilka br. 472. Hilka br. 473. Hilka br. 474. Hilka br. 475. Hilka br. 476. Hilka br. 477. Hilka br. 478. Hilka br. 479. Hilka br. 480. Hilka br. 481. Hilka br. 482. Hilka br. 483. Hilka br. 484. Hilka br. 485. Hilka br. 486. Hilka br. 487. Hilka br. 488. Hilka br. 489. Hilka br. 490. Hilka br. 491. Hilka br. 492. Hilka br. 493. Hilka br. 494. Hilka br. 495. Hilka br. 496. Hilka br. 497. Hilka br. 498. Hilka br. 499. Hilka br. 500. Hilka br. 501. Hilka br. 502. Hilka br. 503. Hilka br. 504. Hilka br. 505. Hilka br. 506. Hilka br. 507. Hilka br. 508. Hilka br. 509. Hilka br. 510. Hilka br. 511. Hilka br. 512. Hilka br. 513. Hilka br. 514. Hilka br. 515. Hilka br. 516. Hilka br. 517. Hilka br. 518. Hilka br. 519. Hilka br. 520. Hilka br. 521. Hilka br. 522. Hilka br. 523. Hilka br. 524. Hilka br. 525. Hilka br. 526. Hilka br. 527. Hilka br. 528. Hilka br. 529. Hilka br. 530. Hilka br. 531. Hilka br. 532. Hilka br. 533. Hilka br. 534. Hilka br. 535. Hilka br. 536. Hilka br. 537. Hilka br. 538. Hilka br. 539. Hilka br. 540. Hilka br. 541. Hilka br. 542. Hilka br. 543. Hilka br. 544. Hilka br. 545. Hilka br. 546. Hilka br. 547. Hilka br. 548. Hilka br. 549. Hilka br. 550. Hilka br. 551. Hilka br. 552. Hilka br. 553. Hilka br. 554. Hilka br. 555. Hilka br. 556. Hilka br. 557. Hilka br. 558. Hilka br. 559. Hilka br. 560. Hilka br. 561. Hilka br. 562. Hilka br. 563. Hilka br. 564. Hilka br. 565. Hilka br. 566. Hilka br. 567. Hilka br. 568. Hilka br. 569. Hilka br. 570. Hilka br. 571. Hilka br. 572. Hilka br. 573. Hilka br. 574. Hilka br. 575. Hilka br. 576. Hilka br. 577. Hilka br. 578. Hilka br. 579. Hilka br. 580. Hilka br. 581. Hilka br. 582. Hilka br. 583. Hilka br. 584. Hilka br. 585. Hilka br. 586. Hilka br. 587. Hilka br. 588. Hilka br. 589. Hilka br. 590. Hilka br. 591. Hilka br. 592. Hilka br. 593. Hilka br. 594. Hilka br. 595. Hilka br. 596. Hilka br. 597. Hilka br. 598. Hilka br. 599. Hilka br. 600. Hilka br. 601. Hilka br. 602. Hilka br. 603. Hilka br. 604. Hilka br. 605. Hilka br. 606. Hilka br. 607. Hilka br. 608. Hilka br. 609. Hilka br. 610. Hilka br. 611. Hilka br. 612. Hilka br. 613. Hilka br. 614. Hilka br. 615. Hilka br. 616. Hilka br. 617. Hilka br. 618. Hilka br. 619. Hilka br. 620. Hilka br. 621. Hilka br. 622. Hilka br. 623. Hilka br. 624. Hilka br. 625. Hilka br. 626. Hilka br. 627. Hilka br. 628. Hilka br. 629. Hilka br. 630. Hilka br. 631. Hilka br. 632. Hilka br. 633. Hilka br. 634. Hilka br. 635. Hilka br. 636. Hilka br. 637. Hilka br. 638. Hilka br. 639. Hilka br. 640. Hilka br. 641. Hilka br. 642. Hilka br. 643. Hilka br. 644. Hilka br. 645. Hilka br. 646. Hilka br. 647. Hilka br. 648. Hilka br. 649. Hilka br. 650. Hilka br. 651. Hilka br. 652. Hilka br. 653. Hilka br. 654. Hilka br. 655. Hilka br. 656. Hilka br. 657. Hilka br. 658. Hilka br. 659. Hilka br. 660. Hilka br. 661. Hilka br. 662. Hilka br. 663. Hilka br. 664. Hilka br. 665. Hilka br. 666. Hilka br. 667. Hilka br. 668. Hilka br. 669. Hilka br. 670. Hilka br. 671. Hilka br. 672. Hilka br. 673. Hilka br. 674. Hilka br. 675. Hilka br. 676. Hilka br. 677. Hilka br. 678. Hilka br. 679. Hilka br. 680. Hilka br. 681. Hilka br. 682. Hilka br. 683. Hilka br. 684. Hilka br. 685. Hilka br. 686. Hilka br. 687. Hilka br. 688. Hilka br. 689. Hilka br. 690. Hilka br. 691. Hilka br. 692. Hilka br. 693. Hilka br. 694. Hilka br. 695. Hilka br. 696. Hilka br. 697. Hilka br. 698. Hilka br. 699. Hilka br. 700. Hilka br. 701. Hilka br. 702. Hilka br. 703. Hilka br. 704. Hilka br. 705. Hilka br. 706. Hilka br. 707. Hilka br. 708. Hilka br. 709. Hilka br. 710. Hilka br. 711. Hilka br. 712. Hilka br. 713. Hilka br. 714. Hilka br. 715. Hilka br. 716. Hilka br. 717. Hilka br. 718. Hilka br. 719. Hilka br. 720. Hilka br. 721. Hilka br. 722. Hilka br. 723. Hilka br. 724. Hilka br. 725. Hilka br. 726. Hilka br. 727. Hilka br. 728. Hilka br. 729. Hilka br. 730. Hilka br. 731. Hilka br. 732. Hilka br. 733. Hilka br. 734. Hilka br. 735. Hilka br. 736. Hilka br. 737. Hilka br. 738. Hilka br. 739. Hilka br. 740. Hilka br. 741. Hilka br. 742. Hilka br. 743. Hilka br. 744. Hilka br. 745. Hilka br. 746. Hilka br. 747. Hilka br. 748. Hilka br. 749. Hilka br. 750. Hilka br. 751. Hilka br. 752. Hilka br. 753. Hilka br. 754. Hilka br. 755. Hilka br. 756. Hilka br. 757. Hilka br. 758. Hilka br. 759. Hilka br. 760. Hilka br. 761. Hilka br. 762. Hilka br. 763. Hilka br. 764. Hilka br. 765. Hilka br. 766. Hilka br. 767. Hilka br. 768. Hilka br. 769. Hilka br. 770. Hilka br. 771. Hilka br. 772. Hilka br. 773. Hilka br. 774. Hilka br. 775. Hilka br. 776. Hilka br. 777. Hilka br. 778. Hilka br. 779. Hilka br. 780. Hilka br. 781. Hilka br. 782. Hilka br. 783. Hilka br. 784. Hilka br. 785. Hilka br. 786. Hilka br. 787. Hilka br. 788. Hilka br. 789. Hilka br. 790. Hilka br. 791. Hilka br. 792. Hilka br. 793. Hilka br. 794. Hilka br. 795. Hilka br. 796. Hilka br. 797. Hilka br. 798. Hilka br. 799. Hilka br. 800. Hilka br. 801. Hilka br. 802. Hilka br. 803. Hilka br. 804. Hilka br. 805. Hilka br. 806. Hilka br. 807. Hilka br. 808. Hilka br. 809. Hilka br. 810. Hilka br. 811. Hilka br. 812. Hilka br. 813. Hilka br. 814. Hilka br. 815. Hilka br. 816. Hilka br. 817. Hilka br. 818. Hilka br. 819. Hilka br. 820. Hilka br. 821. Hilka br. 82

Sretan Uskrs

19.-
29.-
39.-
45.-
45.-
45.-
49.-
59.-
69.-
79.-
89.-
89.-
99.-
129.-
129.-
149.-
169.-

Rata

Dobrodošli u našu kompaniju "Rata". Naučite se o našim novim modelima i cijenama. Naša kompanija je jedna od najstarijih u Hrvatskoj.

Ford je ipak Ford!

1937

U izradbi i opremljeni novi Ford je dostigao najskupljije automobile.

Svojim V-8 motorom Ford je prestigao ostale, jer taj motor po snazi, izdržljivosti, trajnosti i ekonomiji potrošnje goriva danas nema prema.

NOVI GRAF-FORD NA BIRČKOJ ZLJOSI AUTOMOBILA 1937.

Tako nastal Graf-Ford je model izrađen elegancije i ekspresnosti. On daje okvir snage, bez poslednje maksimuma brzine, jednostavnog rukovanja, oslobađajući u vlastitoj, a ne te joj i podstavljanjem sigurnost i pouzdanost Ford-a.

Motor Graf-Ford-a ima 8 cilindara u V-formi, sa 2,6 litra, koštajući 1.600 dinara. Motor je 98 K. M., te daje kolima brzinu od 130 km po satu.

Celica Tempsa i bekumski hibridni lučni vrh stvaraju elegantnu, lakatu se lude daju sime kolima najbolje izrade. Upotrebjuju je najstariji hibridni, da bi se postigla sigurnost, udekor, Nepravljivo staklo sa svim prizorima i lučne sa slijepinom brzih prekidača konstrukcija duži spuštanju u valj.

Graf-Ford približuje se privi put u Austriji na Winer Frühjahrsshow 1937 godine Graf & Söhne na mjestu br. 7805 i kod firme V. L. Sina, Ford-a u Osijeku, na mjestu br. 2010.

Foto je time jedna od najstarijih tvornica automobilova visokih kvaliteta iz vlastitoj pobude prekupila pravo, da gradi originalne FORD automobile, netreba bolji dokaz za prednosti i završetno ugled zadanih FORD automobile.

Ovu vijest dajem rado na znanje svim posjednicima FORD automobile i našim budućim kupcima, pruzajući im time još jedan dokaz, da naš V-8 FORD automobile danas predstavlja apsolutno savršeno vozilo svoje klase.

Zastupnik Ford Motor Company-je
Rudolf Nagy, Osijek I.,
Radičeva ulica broj 20.

Reklame

Mandićevačko vino
dobiva se od 10 litara na više
Šíler Din 5. — bijelo Din 6.
OSIJEK I., Reisnerova ulica broj 17.

Gradanska tiskara Osijek
Izrađuje sve vrste tiskanica brzo, solidno i jeltino te se preporuča cij. gradanstvu, svim privrednim krugovima, nadleštvinama te svjetnim i sportskim društvima.

Kapucinska ul. 16 - Telefon 1...

Ova kisikova kupelj uklanja Vaše kurje oči

Kurje oči koje Vas muče, peku i bole, izlaze s korijenom nakon ove lijekovite kisikove kupelji. Nema više boli i opasnosti, nestale su zauvijek. Dodajte vodi toliko Saltrat Rodella da sliči mlijeku, pa onda stavite noge u ovu kupelj. Tvrda koža, otekline i kurje oči posvema će nestati. Saltrat Rodell se prodaje u svim apotekama, drogerijama i parfumerijama. Cijena mu je neznatna.

Tenis-Raketil
Raketa igrača i raketilova pravila u francuskom
COCHET
Cochet Sport, Paris-Lyon
Coupe Davis

Obilježava
"OBLIA" GUM. 3

Hajdutinje kupujete

Ovo su prednosti
kupac kosi: 1. Dobri kosi
2. Ljepi materijal
3. Stale nove i
4. Ujutruena cijena.

Putni kovčegi

Rabljene vršaće garniture

Štedljiva žena

kupuje poslovnu, manufakturu robu samo u Jeffinoj trgovачkoj kući Braće Hahn
Osijek I., Desalzina 47. Podružnica: Denil grad, Jelačićev trg.

Fotočest. Istrživo

— 81 —

Hrvatski List

STAKLANA RADANović i BUTKOVić
Bušić 1, Trg Bratja Ćirila br. 2.

Na veliko!
Na malo!

Preporuča svoje bogato zbiralo
stvo prenaruđene staklene,
a strogo predviđeno za robov
škrobove, crteže i kreske.
Kao i drugih lukačinskih pred
meta tekućnjaka potrebitna.

Poštova zadržana i brez
člana vrlo jeftinat

Osječka tvornica koža

D. D., OSIJEK

!

proizvodi u najboljoj kakovosti don u polovicama i krušecrano (krupan, vrat i potriebalina), cugovane i krecovane kapice za opačare, glatke krawine i pršnjake.
Osim toga izrađuju koževe za strojeve i dinamo jednostavne i dugle u svim dimenzijama kao i slivice remenje.
Pazito na počinjući trouglastu zaštitu u marku '!

KOMPOJUTA d.d.

za pravilno izrađivanje
priznata i vrlo
Zagreb, Trenkova 5
Podružnica:
Osijek, Dravska ul. 4
Upravljaljnik: Hr. M. Ljubić
EUGEN LOBL

See strid veči, se kvalitati, itd.
sol i d. See vrati kvalitetu!
Osobito dobra cenu za bolnu
vagone i vrste strojeva u
svim članopojcima. Podružni
časničkih, Cjeni su ujedno
Tehnička : 1938. 2-33
1939. 2-33

Prva hrvatska štedionica

Zagreb. -- Osnovana 1846. -- Podružnica Osijek.

Dionička glavnica: Din 75,000.000 -- Pričuve: Din 54,000.000 --

Uložci preko Din: 500,000.000 --

Bačka Palanka, Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Celje, Crivljenica, Čakovec, Daruvar, Delnice, Đakovo, Ogulin, Osijek, Požega, Rijeka, Šibenik, Široki Brijeg, Sisak, Skoplje, Split, Subotica, Sutla, Varazdin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb, Ulica 117a, Zagreb, Vlaška ulica, Zemun. **PODRUŽNICE** Postojane: Osijek, donji grad, Rab.

Prima uložka na učesne inžitice i na tokući račun. --- Eksooptički mjenice i devize. --- Obnovljiva sve horizonte
naloge te isplata na sen tu i izozemu mjesto. --- Izdaje članove i kredita pisma. --- Izdaje 1, 2, 3 i 6 %-ta
založnice tu 4% i 6%-ta komunalne zadužnice. --- Fluksna trgovatka, obrnitički i industrijski poduzeća.
Obraćaju sve štedionische i bankovne poslove najkulantnije. --- Izrađeni novac: "Prästidiono".

HRVATSKI LIST
Nedjelja, 17. travnja 1905.

Ljudevit Szinicz
veletrgovina željezom i željeznom robom
Osijek I., Sterossmayerova ulica 3-5
Dobavlja sve potrebito
trgovcu
seljaku
obrtniku
graditelju
i razne praktične novosti za domaćicu.



Najbolje sortirano poduzeće ove struke u državi.

Važno

**za industriju
i trgovinu!**

Uredili smo novu najmoderniju

FOTO-CINKOGRAFIJU

u kojoj na savremen način izradujemo

sve vrsti klišeja:

crteže (fototipije)

fotografije (autotipije)

višebojne (kolorirane)

Primamo narudžbe, koje izvršujemo brzo, solidno i jeftino.

Naša će moderna cinkografija zadovoljiti i najvećim zahtjevima!

Gradanska tiskara Krvarić i Pavišić k.d.

Osijek I., Kapucinska ulica broj 16, telefon broj 5-20

Božić, 25. prosinca 1959. Hrvatski list >Riječ prihvader

Zimske kabanice moderne, praktične i jeftine!

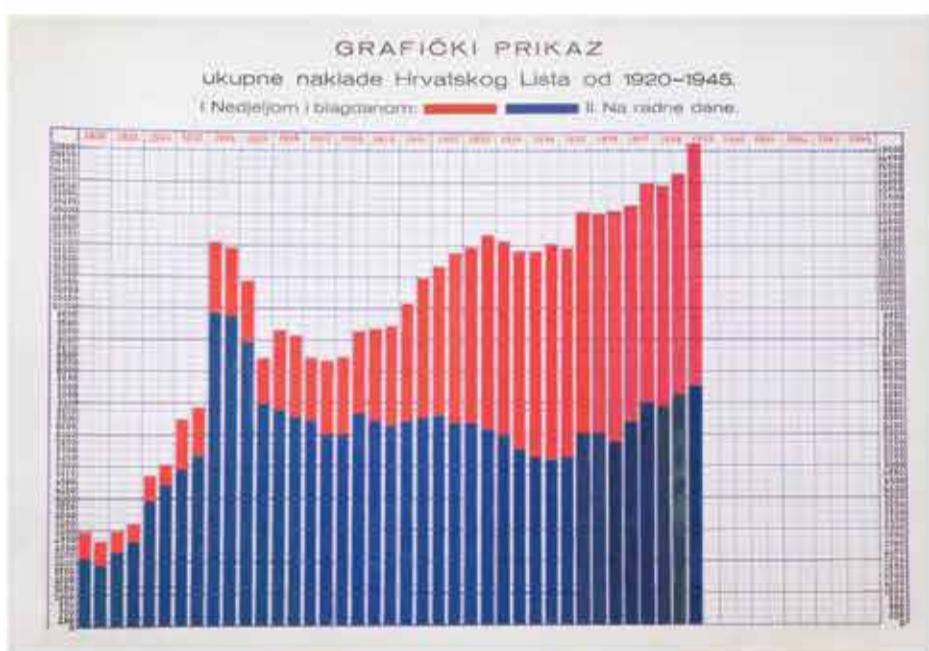
B 16-1	Spodnje kabina, od jednobojne vune dlanica u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-2	Ugrijte se kabina, od petnaestogodišnjeg vrapčića s rukavom, legura, gornji dio kabine, crna ili svjetla boja, donji dio, čir, svijetlo ili tamna, mračna. Broj 380.-	B 16-3	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-4	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-5	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-
B 16-2	Spodnje kabina, jemnica i atletika, od dvostrukog vratiljene lančanog i vještačkog vrapčića, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-2	Ugrijte se kabina, od petnaestogodišnjeg vrapčića s rukavom, legura, gornji dio kabine, crna ili svjetla boja, donji dio, čir, svijetlo ili tamna, mračna. Broj 380.-	B 16-3	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-4	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-5	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-
B 16-2	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-2	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-3	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-4	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-	B 16-5	Zimska kabina, od jednobojne vune dlanica, u ravnim modelima, bojana: svileni, tamnobi, tamnoplava, svijetla krem boja. Broj 380.-

Sretan Božić i uspješnu Novu Godinu!

Čekaju nas teški zadaci, najviše će one i naivredni biti robe, oboća moćno osigurati, a interesu naših mnogobrojnih potrošača.

Svi naši napori ide natim, da se isporuči svaki zadaci.

Kastner & Öhler



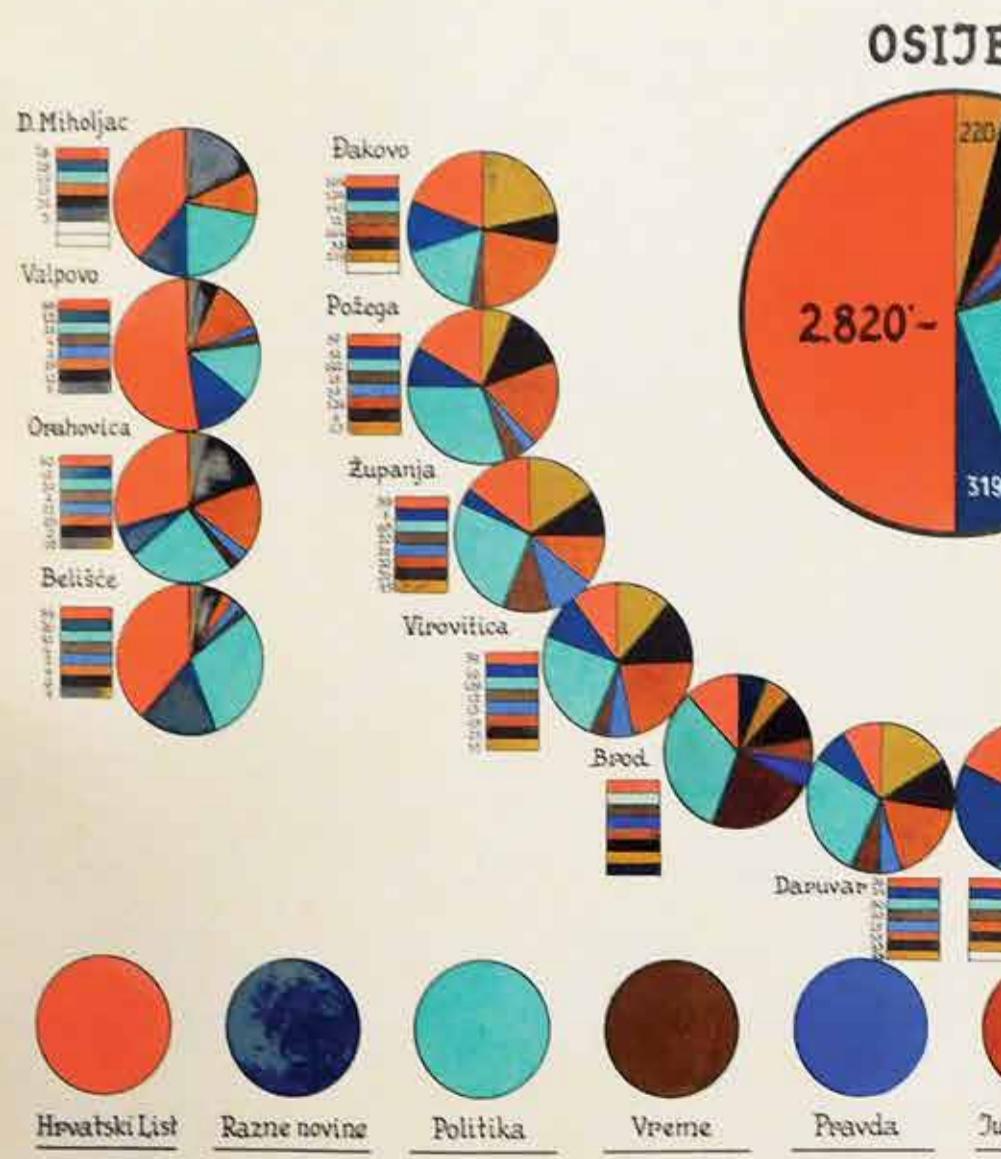
ŠEMATSKA KARTA PRETPL.

STANJE: 1.



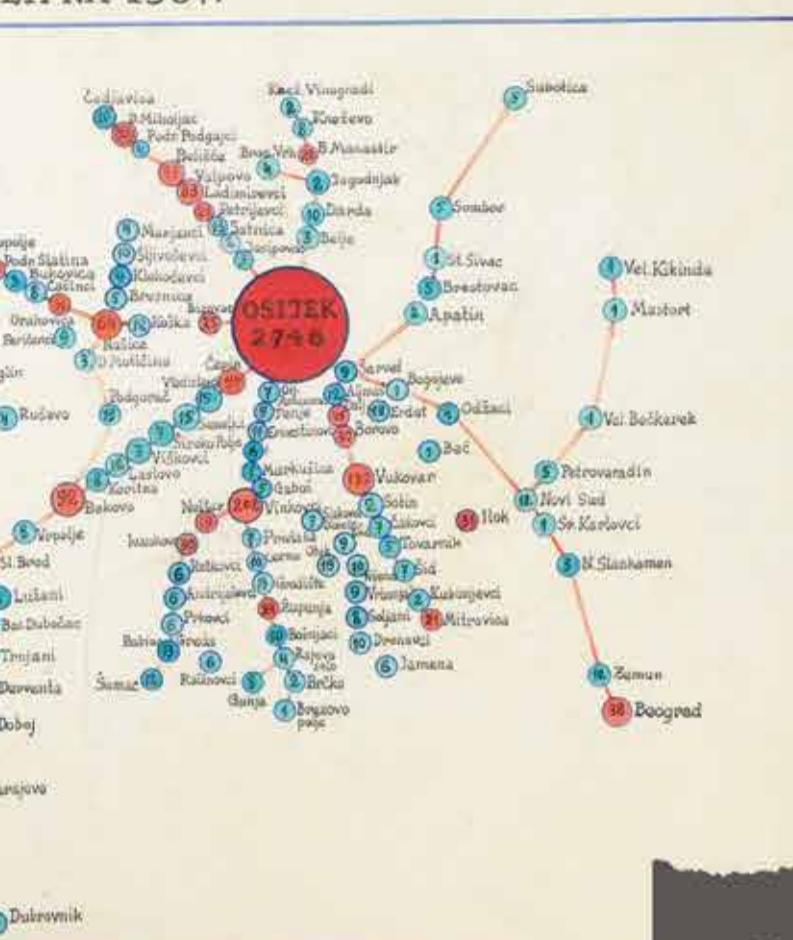
BLOKADA PODRUČJA po drugim novinama

Stanje u mjesecu



ATNIKA „HRVATSKOG LISTA”

LIPNA 1937.

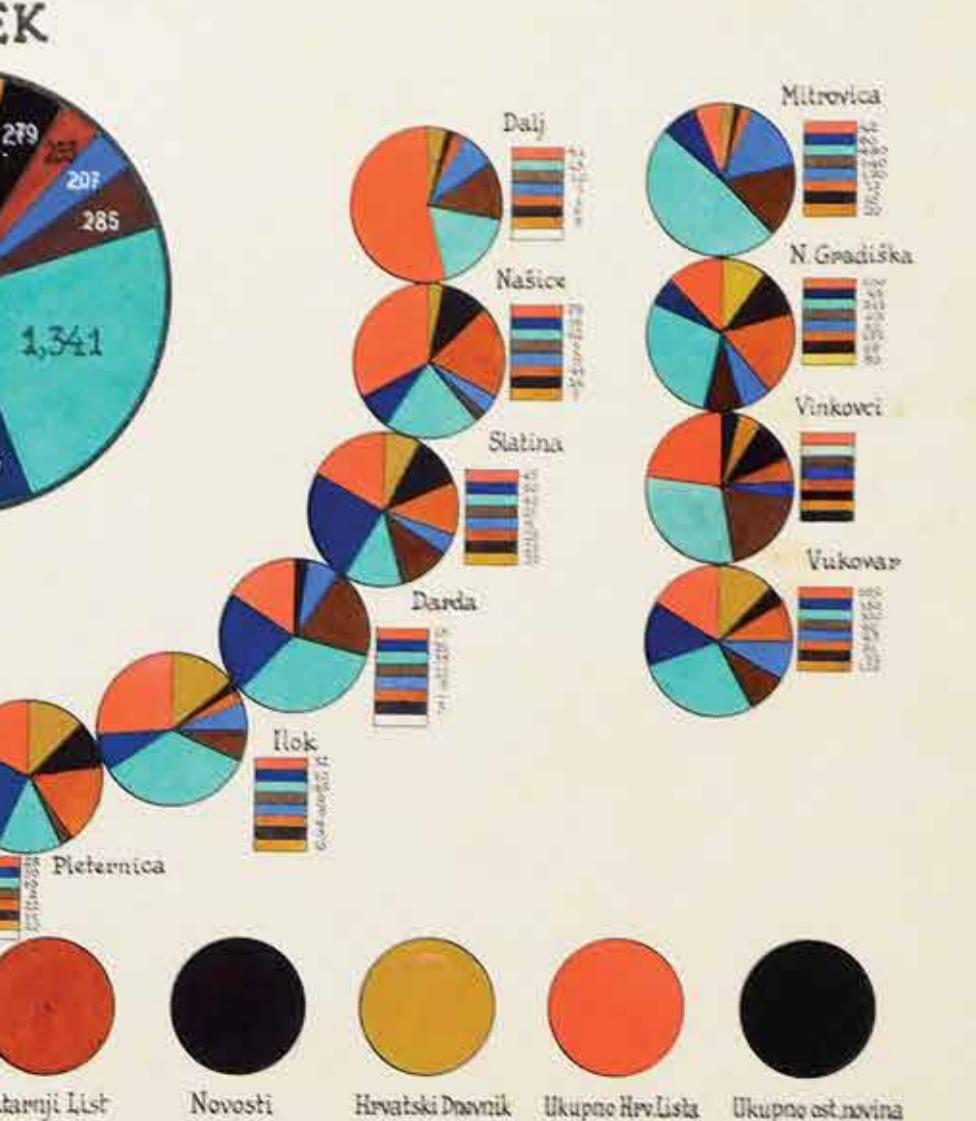


Grafikoni

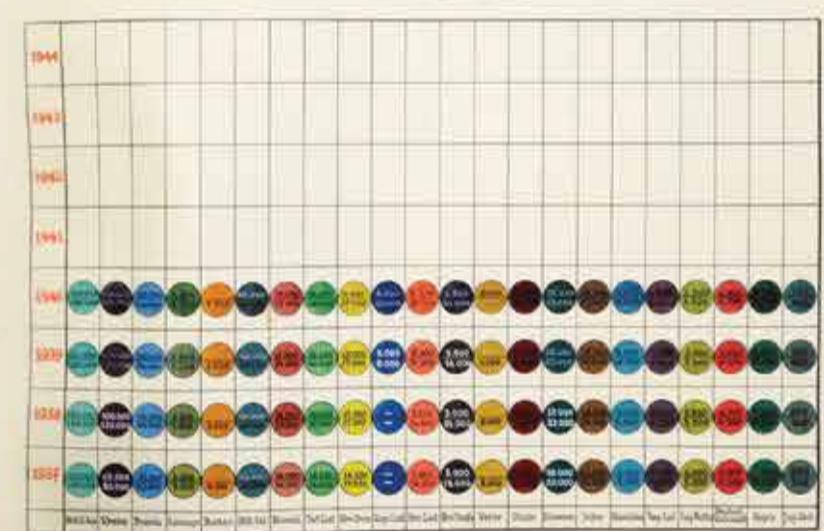
„HRVATSKOG LISTA“

a (na radne dane)

cu rujnu 1936.



PRIBLIŽNA NAKLADA NAJPROŠIRENIJIH LISTOVA



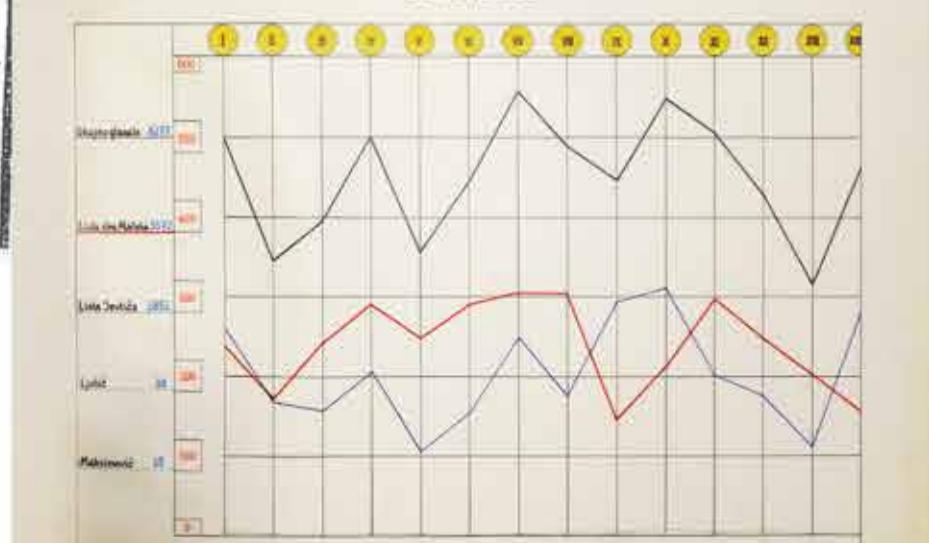
GODIŠNJI NETO-PROMET

na osječkoj i vanjskoj preplati od 1920. do 1945.



IZBORI ZA NARODNU SKUPŠTINU

5. svibnja 193





HRVATSKI LIST U VRIJEME DRUGOG SVJETSKOG RATA

Osnutkom Nezavisne Države Hrvatske prestaju izlaziti svi stranački i informativni listovi koji su tiskani u bivšoj državi. U Osijeku i dalje izlazi *Hrvatski list* kao jedino dnevno glasilo, no sada po diktatu novonastale političke situacije unutar NDH uz isključivanje građanskih i ljudskih sloboda i ograničenje javnoga govora i tiska⁽¹⁾. Nepoštovanje strogih pravila kako i što pisati nosilo je teške posljedice. Jak nacionalni osjećaj s početka izlaženja *Hrvatskoga lista* dvadesetih godina 20. stoljeća nikako ne treba brkati s nacionalističkim stajalištem niti povezivati s fašističkim nakanama pojedinaca u ratnim dogadjajima i godinama Nezavisne

Države Hrvatske.
U okružju ratnih informacija nazire se život grada u ratnom okruženju, smrti i stradanja u pabircima života, straha, oskudice i neizvjesnosti. *Sumrak Hrvatskoga lista* naslućuje se već 1943. godine, a 1944. i 1945. godine listu je vidljivo smanjen broj priloga, rubrika i stranica. Kako se bližio kraj II. svjetskog rata, neizbjješno se kraju približio i *Hrvatski list*⁽²⁾. Gradanska tiskara, u kojoj se tiskao *Hrvatski list*, bila je izravno pogodena u vrijeme bombardiranja Osijeka 1944. godine. Izgorjelo je tada potpuno skladište papira. Posljednji broj *Hrvatskoga lista* izšao je na dan ulaska partizana u Osiek 14. travnja 1945.

⁽⁹⁾ U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape Grafikoni "Hrvatskog lista" od 1920. do 1945. u kojima možemo pratiti poslovanje "Hrvatskoga lista", Službu vanjskih dopisnika lista, popis preplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet "Hrvatskog lista", prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih preplatnika prema zanimanjima.

⁽²⁾ Kretić-Nad, Isto, str. 94



UREDNIŠTVO I UPRAVA "HRVATSKOG LISTA"

Osječani su dobili glasilo suvremene konceptije, kvalitetnih tekstova te izrazito nacionalnog izričaja, koji je posebno istaknut u prvim godinama izlaženja. No, vremenom se sve više okreće čitateljima, njihovim interesima i željama i postaje, prije svega glasilo grada, u svim njegovim segmentima življenja. Sve to utjecalo je i na kontinuirano povećanje naklade⁽¹⁾ te široku rasprostranjenost čitatelja koji su ga s pravom odredili kao jedno od najkvalitetnijih dnevnih glasila medurača. Izlaženje je počelo na četiri lista, redovito povećavajući broj stranica na osam i deset, a u blagdanskim izdanjima, uz posebne priloge, imao je i do četrdeset stranica.

Valja istaknuti da su se tijekom više od dva desetljeća izlaženja mijenjali glavni urednici: Lujo Vice, Tomislav Diklić, Kerubin Šegvić, Josip Pavišić, Ivan Brkić, Ivan Grubiša, Dragutin Hoffbauer, Matija Kovačević, Franjo Babić, Kamilo Krvarić, Zvonimir Benasić.

Uz priloge iz zemlje i svijeta na prvoj stranici, donosi *Hrvatski list* priloge o dogadajima u široj okolini te opširne gradske vijesti iz gospodarstva, kulture, sporta... Donosi izvješće o vremenu te burzovne vijesti. Poput ostalih glasila donosi zadnje kratke vijesti, oglasne priloge te vrlo kvalitetne i rado čitane feljtone.

Članci su u početku tiskani u četiri okomita stupača, uz istaknute naslove rubrika. Kasnija godišta prihvaćaju suvremeniji izgled stranice s istaknutim vijestima na naslovnicu⁽²⁾.

Hrvatski list rezultat je potpuno nove uredivačke politike informativnih glasila u Hrvatskoj, pa tako i u Osijeku. Glavna vijest postaje ono što je nekada bio uvodni članak, dominira novinama, on privlači čitatelja. Uvodni članak prelazi na drugu stranicu, kratak je i jezgovit.

Znanje novinara mora biti široko, on mora biti dovoljno obrazovan, ali i brz, jer prošlo je vrijeme pisanja rukom i dugog stiliziranja tekstova. Novine šire krug svojih čitatelja, sve više ih čitaju žene koje traže svoje rubrike te djeca.

Važno je dobiti brzu i svježu vijest, stoga se povećava i broj dopisnika iz drugih krajeva. Nad svima budno bdiće urednik koji mora biti obrazovan, ali i vješt organizator. Odlučnije od stranačke pripadnosti bilo je njegovo ideološko nadziranje.

Dakako da i u *Hrvatskom listu* vremenom pronađazimo sve ove karakteristike. Zanimljivo je navesti da su vlasnici *Hrvatskoga lista* angažirali ekipu francuskih okulista koji su trebali odlučiti o odnosu veličine slova, novinskog stupca i stranice odgovarajuće ljudskom oku⁽³⁾.

Popularnost i čitanost *Hrvatskoga lista* naglo je rasta, tako da se broj pretplatnika od 1700, krajem 1920. godine, popeo na 600, 1923. godine. Nisu to mogle sprječiti niti žestoke borbe s režimom koji je list često pljenio, pa i obustavlja.

Naime, od 13. kolovoza do 28. prosinca 1921. godine umjesto *Hrvatskoga lista* izlazi *Hrvatski glas*. *Usljed neočekivane zabrane Hrvatskoga lista osječki i slavonski Hrvati ostali su bez svoga organa...* Zato čim nas je zadesio neočekivani i ničim opravdani udarac, odbor Hrvatske Zajednice najavio je izdavanje novog časopisa *Hrvatski glas*. Poslije dugo očekivanja izlazimo napokon s našim novim glasilom, dok se ne riješi pitanje zabrane *Hrvatskoga lista*.

Protivnici *Hrvatskoga lista* krenuli su i dalje. Članovi ozloglašene novosadske "Orjune" izveli su atentat na tiskaru, bacivši 5. veljače 1923. bombu u strojarnicu. Srećom, bomba nije nikoga ozlijedila, no pokazala je kolika je smetnja *Hrvatskog list*. Gradanska tiskara 1924. godine nabavila novi rotacijski stroj, prvi i jedini te vrste u cijeloj Slavoniji, budući da se naklada lista povećala na gotovo 10.000 primjeraka, a i opseg lista povećao se s osam na 12, ili čak 14 stranica.

Povećanju naklade *Hrvatskoga lista* ovih godina pridonjelo je svakako uhićenje i sudjenje Jovi Stanislavjeviću Čarugu i njegovim jatacima. Već je prva vijest o njegovu uhićenju, objavljena 5. siječnja 1924., izazvala silnu senzaciju, a uredništvo *Hrvatskoga lista* prepoznalo je priliku... Novinari su mjesecima pratili sudski proces donoseći ekskluzivne vijesti iz sudnice popratiti će fotografijama i crtežima osudenika. Fotografije u *Hrvatskome listu* javljaju se prvi put upravo tijekom sudjenja razbojničkoj družbi. Život Čaruge, pretvoren u najživopisniji roman, pratili su Osječani u seriji članaka Harambaša Čaruga i njegova družba. Posebno izdanie *Hrvatskog lista*, od 21. lipnja 1924. godine, donosi presude uhićenicima.

Šestostajarška diktatura donosi zabranu rada hrvatskih političkih stranaka, pa se gasi *Društvo za izdavanje Hrvatskoga lista*, 5. veljače 1929. godine. Gradanska tiskara prelazi u ruke manjeg broja ljudi, dok se u studenome 1935. godine nije upisala kao Gradanska tiskara Krvarić Kamilo i Pavišić Josip k.d. Unutrašnji članovi društva su Kamilo Krvarić, ravnatelj Gradanske tiskare i *Hrvatskoga lista* te Josip Pavišić, glavni urednik *Hrvatskoga lista*. U podlistku *Hrvatskoga lista* izlazili su romani u nastavcima, a od 1936. godine počinje izlaziti *Biblioteka Hrvatskoga lista*. Objavljeno je više od pedeset svezaka. Uz to, *Hrvatski list* u posebnim

je prigodama izdavao posebno izdanje (redovito za Božić i Uskrs). Upravo ovi prigodni, blagdanski dodaci *Hrvatskoga lista*, pojavom fotografije tridesetih godina postaju svojevrsni tjednici koji su Osječani čitali i nakon izlaska samoga broja. Obilovali su pričama, prigodom blagdana, povijesnim temama, podsjećali sugradane na tradicionalne vrijednosti, uz obilje zanimljivih priloga. Posebna izdanja *Hrvatskoga lista* javljala su se i uoči izbora, važnih političkih dogadaja (atentat u Skupštini na Stjepana Radić, Euharistički kongres u Osijeku 1929. godine, tijek Osječkoga velesajma i dr.).

Što je šuma bez lista, to je kuća bez *Hrvatskog lista*. Sirete *Hrvatski list*. Mudro smislen slogan, često otiskivan na stranicama *Hrvatskog lista*, ali i na brojnim drugim izdanjima Gradanske tiskare, shvatio je da među svoje čitatelje može uvrstiti i žene i djecu. Prilozi o modi, rubrika *Za naše žene i kćeri, Dom i vrt: polumjesečnik, prilog „Hrvatskome listu“ te Dječje izdanje Hrvatskoga lista*, zasigurno su od ozbiljnih dnevnih novina učinili zanimljivo i rado čitano štivo svih generacija.

Bogate i brojne reklame, kao i ostali oglasi, ukazuju na mudru politiku oglašavanja, ali i dosjetljivost tada neprepoznatih marketinških stručnjaka. Posebno valja istaknuti proizvode osječke tvornice *Schicht (današnja Saponija) Vim, Radion* koji pere sam, *Elida* proizvode za njegu i ljepotu žene. Brojni osječki trgovci, ugostitelji i obrtnici redovito oglašavaju u *Hrvatskome listu*... *Braća Hahn, Horn i drug, Vilim Vogel, Jacob Fuchs, Radanović i Butković..., provjereni, valjani, na usluzi, uz povoljne cijene, za dame i gospodu...*

Gradanska tiskara, odgovarajući zahtjevima suvremenog informativnog glasila, nabavlja redovito potrebnu opremu: slagače strojeve s osam vrsta pisama u isti mah, u jednom retku, a 1937. godine uredena je najmodernije opremljena fotocinkografija. Rezultat te suvremene opreme je i *Ilustrirani prilog Hrvatskoga lista*, od fotografija slavnih svjetskih lidera, filmskih zvijezda, prirodnih i tehničkih dostignuća te modnih trendova, Osječanima je oslikavao svijet daleko od slavonske jednoličnosti u praskozorje nemilih dogadaja. U Muzeju Slavonije sačuvani su dijelovi rukopisne mape *Grafikon Hrvatskog lista* od 1920. do 1945., u kojima možemo pratiti poslovanje *Hrvatskoga lista*, Službu vanjskih dopisnika lista, popis pretplatnika 1935. godine, prikaz naklade 1920. - 1945., promet *Hrvatskog lista*, prikaz vanjske prodaje 1920. - 1945., popis vanjskih pretplatnika prema zanimanjima.

Kako se živjelo u Osijeku u njegovu meduraču?

Kakve su bile političke prilike, koje su predstave bile omiljene u kazalištu i zašto su žustre bile polemike tadašnjih kazališnih kritičara, koje su filmske predstave igrale u tadašnjim osječkim kinima, kako su prolazile silvestarske zabave, koji su poznati umjetnici pohodili Osijek, što je mučilo Osječane i zašto je rubrika *Pisma čitatelja* tako bezvremenska, potom Crna kronika koja tako bolno oslikava podjele u gradu na one koji imaju i mogu i one koji, najčešće zbog tegobnoga stanja, posežu za zločinom.

Grad koji pulsira svoju svakodnevnicu, kroz olovni slog *Hrvatskoga lista* progovara o političkoj konkretnosti naspram državnoga vrha, svjetskim dogadjajima koji se čine dalekim, no ponajviše o svojim ulicama, kako onim neosvijetljenim, zaboravljenim u gradskoj zavjetrini, tako i o onim u secesijskom nizu, oko glavnih trgova Gornjega i Donjega grada, njihovim stanovnicima, njihovim brigama, zabavama, tugama i nadama...

Oslik grada u dva i pol desetljeća bremenitih godina, istina i priča Osijeka, grada zanimljive i bogate prošlosti, našega grada.

⁽¹⁾ Krajem prve godine izlaženja *Hrvatski list* imao je 1700 pretplatnika, a pred kraj 1923. gotovo 6000

⁽²⁾ Kretić Nad, M. Od Čaruge do Grete Garbo: popularna kultura u osječkome Hrvatskom listu (1920. - 1945.). Osijek: Svetla grada, 2012., str. 80-81.

⁽³⁾ Vinaj, Marina. Povijest osječkih novina: katalog izložbe. Osijek: Muzej Slavonije, 1998.

● Hrvatski list kroz dvadeset godina borbe za hrvatski narod nikada se nije pokolebao niti po-kleknuo. Dvadeset godina! Za to su ga vrijeme silnici četiri puta obustavili i bezbroj puta zaplijenili. Bombu su bacili u našu tiskaru. Namještenici Hrv. lista, od ravnatelja do podvornika, bili su uhićivani i zatvarani. Uzalud! Naše je po-duzeće bivalo sve jače i veće. Danas je Hrvatski list jači nego ikada. Neprijatelji ga se boje, a prijatelji ga vole i poštju zbg njegove moralne, žurnalističke, tehničke i organizacijske snage. Kako su maleni oni bijednici koji su se u svom jadnom, uskom duhovnom horizontu nadali, da bi se Hrvatski list mogao uništiti... (Hrvatski list, Božićni prilog 1939.)



CIJENA 10 KUNA

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

Glas Slavonije

BR. 27. GOD. II.

GLASILO JEDINSTVENE NARODNO-OSLOBODILAČKE FRONTE U SLAVONIJI

7. STUDENOG 1944.

Zajedno sa Crvenoarmejcima, sinovima Oktobarske revolucije do potpunog uništenja fašizma

Sedmog novembra navršava se dvadeset i sedam godina od kako je u Rusiji pobijedila socijalistička revolucija. Toga su dana rусki radnici i seljaci pod vodstvom Lenjina i Staljina i slavne boljevičke partije svrgli vlast cara i kapitalista, raskinuli lance imperializma i stvorili socijalističku državu, uporište svih progresivnih snaga čovječanstva i svih porobljenih naroda svijeta. Piodovi Oktobarske revolucije danas su svojina svih ljudi i naroda koji se bore protiv fašističke kuge. Bez tekovine Oktobarske revolucije svijet bi neizbjegno pao u stoljetno hitlerovo skopstvo. Herojska Crvena armija pod Staljinovim rukovodstvom dovršava danas na čelu moćne antihitlerovske koalicije pobjedu nad njemačkim imperialistima koji su bili podjarmili Evropu i hteli da ostvare svjetsko gospodstvo.

Našem narodu tekovine Oktobarske revolucije donijele su neovjencive koristi, a on ih je znao, upotrijebiti kako treba. Zahvaljujući u prvom redu herojskoj borbi Sovjetskog Saveza, kao i borbi čitavog demokratskog bloka, naši narodi došli su u novoljan položaj, da se dignu na oružje protiv njemačkih zavojevaca, i da u oružanoj borbi izgrade svoje bratstvo, osvarajući ravnopravnost, i mare temelj nove veće narodne države. Ali to nije sve.

Danas, kada se navršava dvadeset i sedem godina od Velikog Oktobra, herojska Crvena armija zajedno s našom slavnom vojskom bježe u bitku za oslobodenje čitave naše domovine. Dijeledi bratski, i slavu i žrtve, Crvena armija i Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije oslođeće su skoro čitavu Srbiju i Vojvodinu, zajednička jurišima i naporima oslođene su herojski mučenici Beograd, glavni grad demokratske i fečerativne Jugoslavije.

Oslobodjenje naše zemlje, za koje su narodi Jugoslavije dali toliko krvi i žrtava, donijeli su i nose na svojim pobedonosnim zastavama zajedno s našom vojskom, sinovi Velikog Oktobra, vojnici i komandri Crvene armije.

Kada su se prije tri i pol godine na poziv naše Partije narodi Jugoslavije digli na oružje, tih je ispunjavala vjera u nepobjedivu snagu SSSR-a. Stvaranje moće antihitlerovske koalicije, Engleske, SSSR i Amerike, još više je pojačalo vjeru naših naroda. Naša zemlja nalazi se danas pred neposrednim oslobođenjem čitave državne teritorije i pred ostvarenjem idealne demokracije i ravnopravnosti naših naroda. Zato se danas pred naše narode postavlja kao najvažniji zadatak mobilizacija svih snaga za istjerivanje Njemaca iz svih naših krajeva. Stupiti

u redove slavne Narodno-oslobodilačke vojske, ne žaleći ništa za što skoriju i sigurniju pobjedu nad njemačkim osvajačima.

Propali su svi pokušaji njemačkih imperijalista, da pomoći ustaša, četnika, Mihajlovića i Nedića, Rupnikovih domobrana i Mačekovih izdajnika raspire u našoj zemlji bratobušački rat. Ali to ne znači, da su se naši zakleti dušmani tih pokušaja i odrekli. Oni i njihove sluge boriti će se do kraja, jer im je tada sve što je našeno, jer iz dne duše mrze slobodu naroda, mrze novu demokratsku Jugoslaviju. Izdajnici naše domovine, tražeće u promjajenim ustovima nove za-

štitoške i saveznike, mijenjat će formu borbe, ali oni neće prestati da se bore. Zato je dužnost svih pravih demokrata, svih snaga koji predstavljaju vrijednost za naše narode i našu domovinu, da se vrstaju u redove Narodno-oslobodilačkog pokreta, da još čvrše zbiju redove Jedinstvenog narodno-oslobodilačkog fronta, i da kao zjenici oke čuvaju jedinstvo i bratstvo naroda Jugoslavije.

Danas nema te sile koja bi mogla zaustaviti našu pobjedu nad njemačkim zavojevaćima i njihovim pomoćnicima, koja bi mogla zaustaviti ostvaranje načela postavljanih na Drugom zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog

oslobodenja Jugoslavije. To se od svih poštelih, od svih ljudi koji su ostali i ostaju vjerni domovini, njenoj nezavisnosti, slobodi i budućnosti, zahtjeva da svaki klijko je potrebno uloži krajnje napore za organiziranje i rodne državne vlasti i za ulazak najboljih i najčestitijih sinova na eg naroda u uslanove te vlasti. Čuvati budno i sveradno nezavisnost naše zemlje, nezavisnost koja nas je skupom stala, otklanjati sve ono što slabiti jedinstvo ili dovedi u pitje ravno-pravnost kojeg bilo našeg naroda, to je danas dužnost svakog građanina Jugoslavije. Utajči sve svoje snage za jačanje naše oružane sile, naše vojske, za površivanje jedinstva našeg Jugoslavije, za izgradnju državne vlasti, za osuvanje nezavisnosti naše zemlje, za stvaranje potpunog jedinstva i ravнопravnosti naših naroda, mi ćemo izjevati potpunu pobjedu ostvariti demokratski poredak.

Zahvaljujući borbi koju su naši narodi novili i vodili na poziv, i pod rukovodstvom naše Partije, zahvaljujući slavnim pobjedama naše vojske koju je organizirao Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, naša zemlja izlazi iz ovog rata kao pobjednica i odlučujući faktor mira i sigurnosti na Balkanu i srednjoj Europi. Ona već sada vodi, a i vodit će u buduće politiku dobrih susjednih odnosa sa svima onima koji ne vrijeđaju njenja prava i prava naših naroda, naše krvi i jezika, koji žele da se priključe bratskoj zajednici. Mi smo dosad u borbi za nezavisnost naših velikih Saveznika. Mi u buduću moramo raditi na tome da uverimo prijateljstvo sa saveznim zemljama. Mi se i u buduću moramo često posloniti na veliki bratski Sovjetski Savez koji resebično daje žrtve za oslobodenje naše zemlje i ukazuje ogromnu materijalnu pomoć našoj vojsci i našem napačenom narodu.

Sve snage za pobjedu nad njemačkim zavojevaćima za ostvarenje demokratske narodne države!

Živjela Velika Oktobarska socijalistička revolucija!

Živjela pobjedonosna Crvena armija i njen genijalni voda Maršal Sovjetskog Saveza Josip Visarionović Staljin!

Sve za pobjedu antihitlerovske koalicije Engleske, SSSR i Amerike!

Živjela demokratska federalna Jugoslavija!

Pr. glas Centralnog Komitea Komunističke Partije Jugoslavije

Na pragu Budimpešte

Nakon pada Solnoka, krupnog željezničkog čvora na rjeci Tisi, sovjetske su trupe napredovale u pravcu Budimpešte i zauzele čitav miz važnim mjestima. U toku ofanzivnih operacija od 2-4 novembra zarobljeno je 3.000 njemačkih i mađarskih vojnika i oficira. Na taj je način do 4. novembra na tom dijelu fronta zarobljeno preko 10.500 njemačkih i mađarskih vojnika.

Između Tise i Dunava sovjetske jedinice zauzele su Nadjkereš i 60 drugih mjeseta. Do 1. XI. broj zarobljenih neprijatelja na tom dijelu fronte popeo se je na 7.510.

U Istočnoj Pruskoj razbijeni su njemački napadi kod Goldapa. Poginulo je 2.000 Njemaca, a uništeno je nekoliko stotina tenkova i motornih vozila.

ŠIBENIK I BITOLJ SU OSLOBOĐENI

Nastavljajući čišćenjem uporišta u Dalmaciji, naše su jedinice poslije višednevnih bojeva zauzele Šibenik. Na taj način oslobođena je sva naša obala u dužini od 400 km. Oslobođeni su još Vrlika i Perast, dok se u Risanu vode ulične borbe. Ubijeni su svi pokušaji Njemaca i četnika, da prodru u oslobođeni Šibenik i Vrbnik, kolom je prilikom ubijeno 2.300, a zarobljeno 800 neprijatelja, zaplijenjeno 26 topova, 68 motornih vozila, 3 vagona municije i 5 magazina s hratom.

U Makedoniji nakon oslobođenja Struge, Ohrida i Resana, naše jedinice su oslobođile Bitolj i očistile cijelu jugoslavensko-grčku granicu s dubokim zaleđem. U borbama za Bitolj ubijeno je 6000 njemačkih vojnika, a zarobljeno je 700. U Strumici

**PRVI BROJ
GLAS SLAVONIJE
STAMPAR JE
R. RAVNOJ
SRBIJA
1943. OGLOŠEN
DODATA 1943.**

Posebno izdanje

GLAS SLAVONIJE

CENTRALNA KOMMEMORATIVNA SEDOMICA U POVODU SMRTI JOSIPA BROZA TITA

GRANDIOZNO TITOVO DJELO OSTAJE ZAUVIJEK PRISUTNO

O životu i djelu druge Tite prenosi se Vladimiro Škarica, član Predsjedništva SRSS i Predsjedništva SFRJ.

TITO I JUGOSLAVIJA SU JEDNO

— O životu od niza novaca u kojima su sastojale svećice revolucionarnog Četvrtog, a kojih suve suči, ali su uživi ljudi, koji su učinili i oslobodili sve slavonije i posjede sasvim, svaki u gromomu jedinstva, koji su mrtvi, više nisu mrtvi ponovno.

O životnom putu Josipa Broza

— O životu od niza novaca u kojima su sastojale svećice revolucionarnog Četvrtog, a kojih suve suči, ali su uživi ljudi, koji su učinili i oslobodili sve slavonije i posjede sasvim, svaki u gromomu jedinstva, koji su mrtvi, više nisu mrtvi ponovno.

GOVOR VLADIMIRA ŠKARIĆA NA CENTRALNU KOMMEMORATIVNU SEDOMICU NAJVEĆIH HRVATSKIH I CROATIAECSIA FEDERACIJE

TITO I JUGOSLAVIJA SU JEDNO

— O životu od niza novaca u kojima su sastojale svećice revolucionarnog Četvrtog, a kojih suve suči, ali su uživi ljudi, koji su učinili i oslobodili sve slavonije i posjede sasvim, svaki u gromomu jedinstva, koji su mrtvi, više nisu mrtvi ponovno.

O životnom putu Josipa Broza

— O životu od niza novaca u kojima su sastojale svećice revolucionarnog Četvrtog, a kojih suve suči, ali su uživi ljudi, koji su učinili i oslobodili sve slavonije i posjede sasvim, svaki u gromomu jedinstva, koji su mrtvi, više nisu mrtvi ponovno.

Prva partizanska štamparija na Ravnoj Gori

1. Prvi broj "Glas Slavonije" izlazi na Ravnoj Gori.
2. Nekoliko radnika u štampariji na Ravnoj Gori.
3. Drveni "čakaljci" na vlasničkoj kući Škarića.
4. Izlet od kuće na riva Rane Ore kod Zadra u mreži redatelja "Glas Slavonije".
5. Oslava 25. godišnjice "Glas Slavonije" u mreži redatelja "Glas Slavonije".

GLAS SLAVONIJE
GLAS SLOVODA NARODNE FRONTE ZA SLAVONIJU

Osijek, artiklo 85, postava 2140.

Sretan Božić!

osmi* mart

POSEBNO IZDANJE "GLASA SLAVONIJE"
OSIJEK, 1968.

SRETAN VAM PRAZNIK, DRAGE DRUGARICE!

**Tito
Ženama**

BRDNE BIZARE

**O proslavi 25.-godišnjice
AFŽ Hrvatske i Slavonije**

**PROSLAVA JE
POŠALA...**

GLAS SLAVONIJE

NAJDUGOVJEĆNIJE OSJEČKE NOVINE

Glas Slavonije pokrenut je i tiskan na Papuku kao ratno glasilo Narodne fronte Slavonije 24. lipnja 1943.⁽¹⁾ Tijekom rata imao je zadatak propagiranja političkog jedinstva naroda, populariziranje Narodno-oslobodilačkog fronta kao najmasovnije antifašističke organizacije te popularizaciju saveznika i raskrinkavanje neprijateljske propagande. Njegovi primjeri dolazili su čak do vukovarskog i županjskog kraja, po selima Posavine, Podravine te Požeške i Daruvarske kotline.⁽²⁾

U Muzeju Slavonije sačuvano je trinaest brojeva iz ratnoga razdoblja, 1943. - 1944. Dva posebna izdanja, iz 1945. godine, u svome zagлавju bilježe podatak da *Glas Slavonije* izlazi dnevno osim ponedjeljkom. *Mjesečna pretplata 25 dinara. Osijek I., Kaptinska ul. 16.*

List izlazi tjedno u Osijeku od oslobođenja 14. travnja 1945., a od 16. kolovoza dnevno (osim ponedjeljkom).⁽³⁾ *Glas Slavonije* tiska se na strojevima predratne Gradanske tiskare, u kojoj je otisnut i posljednji broj *Hrvatskoga lista*. Kao jedini dnevni list u Slavoniji u poratno vrijeme, uz ograničenje broja stranica, zbog nedostatka papira, imao je i ograničenu nakladu.⁽⁴⁾ Velik angažman *Glasa Slavonije* u poraću bio je vezan uz probleme poljoprivrede i sela te uz osnivanje poljoprivrednih zadruga i ot-kupa poljoprivrednih proizvoda. Posebnu ulogu imao je u izgradnji zemlje, u popularizaciji radnih i masovnih akcija, borbi protiv crne burze, špekulacija, korupcije i rasipništva, starih navika, birokracije..., radi na propagandi socijalističkih ciljeva i ima odgojnju ulogu u razvitku socijalističkog društva u nas.⁽⁵⁾ Samostalne vanjske politike nema, nego se prenose informacije Tanjuga.⁽⁶⁾

List informira i tumači sve ključne promjene u našem razvitu od 1945. do 1973. godine. Od prvih oblika samoupravnih odnosa, preko prvih ustavnih promjena, privredne reforme i amandmana, "Glas Slavonije" postaje najvažniji registrator društveno-političkih odnosa... I pored niza teškoća, kolektiv "Glasa Slavonije" stalno nastoji da pobolja kvalitetu lista, poveća tiraž, te da list prodre u svaki dom i bude najpopularnije glasilo u Slavoniji i Baranji.⁽⁷⁾

Naklade lista kretale su se početkom 1965. oko 7900 primjeraka, 1967. oko 11.800 pri-

mjeraka, 1979. oko 8800.⁽⁸⁾ Uz lokalni list *Glas Slavonije* na području Slavonije i Baranje čitaju se i listovi izdavačkih kuća Zagreba i Beograda: *Vjesnik, Večernji list, Večernje novosti i Politika*. No, unatoč sve većem broju dnevnih i tjednih listova koji dolaze iz državnih centara, *Glas Slavonije*, baš poput svoga prethodnika *Hrvatskoga lista*, gradi i njeguje lokalnu, gradsku priču.

U razdoblju od 1973. do 1990. *Glas Slavonije* bio je prvi slavonski dnevnik s 15.000 primjeraka, a direktori i glavni urednici proveli su kompletну kompjuterizaciju pripreme lista. Kupljena je suvremena tiskarska oprema, osvremenjeni su redakcijski i poslovni prostori, kao i poslovne veze s partnerima. *Glas Slavonije* podupire *Vjesnikova kuća*, što je također omogućilo tiskanje *Večernjeg lista* u Osijeku. Glavni urednici bili su Petar Požar i Dragutin Raucher. Početkom osamdesetih godina *Glas Slavonije* tiska se na starom, srednjem, formatu i starom tehnologijom. Od 1978. do 1986. glavni urednik bio je urednik Vladimir Ginter. List prati problematiku regije. Vanjsku politiku prati preko Tanjugovih dopisnika, a karikature prenosi iz *Borbe*. Od 1986. do 1991. glavni urednik bio je Drago Hedl. Za njegova manda dolazi do modernizacije lista na osnovi novinskog višebojnog offseta, kompjuterizacije rada u uredništvu i poslovanju. Naklada lista iznosi je 15.000, a ponekad i 50.000 primjeraka.⁽⁹⁾

Tijekom Domovinskoga rata *Glas Slavonije* urediоao se, tiskao i distribuirao dok je na Osijek padalo tisuće bombi, koje su najveće velika oštećenja na upravnoj zgradi, uredništvu, tiskari i potpuno uništile vojni park. Pedesetak djeplatnika, novinara, grafičara i pripadnika pratećih i tehničkih službi u podzemlju stvarali su ratni *Glas Slavonije* i dostavljali ga po gradskim skloništima i na prvoj crti bojišnice. Zauvijek izgubljeni životi na novinarskom zadatku, trajne rane svjedoče o velikoj žrtvi tih ratnih heroja, jer dok je jutrom *Glas Slavonije* stizao u ruke umornih i, često, zaboravljenih Osječana, postojala je neda.

I u poraću, u našoj Hrvatskoj, *Glas* je ostao vjeran pratitelj osječke i slavonske svakodnevice, marni kroničar društvenih, kulturnih, političkih i sportskih dogadaja, ali i sa-

kupljač običnih, stvarnih priča Osječana i stoga su, uistinu, jutra započinjala kavom i *Glasom...* Kroz rubrike *Novosti, Crna kronika, Svijet, Osijek, OS vodič, Regija, Oglas, Ekonomija, Oglas, Zvjezdarnica, Kultura, Sport, Oglas, Osmrtnice, TV program...* postao je i ostao jedini živući dnevni list na slavonsko-baranjskom prostoru.

A o novinarima, tim začudnim, samozatajnim sakupljačima životnih priča, najbolje govorи Bojan Divjak, glavni urednik *Glasa Slavonije*:

Novinarstvo je prekrasan posao zato što ima trenutaka u karijeri kada ste promijenili nešto. Kada ste uočili nešto što je loše, nešto što donosi štetu ljudima, kada ste pisali o tome i inzistirali da se to promijeni i to se promijenilo. Dakle, napravili ste nešto za svoju okolinu. To je najljepše što novinar može doživjeti, vidjeti kako su njegov trud i želja za promjenom doista rezultirali određenim promjenama... Želite neprestano nešto saznavati, svaki dan, biti sveprisutni, imati što veće količine informacija kako biste ih mogli analizirati i birati među njima one koje vam se čine najvažnijima. Tu crtujete imati u sebi... Rekao bih da će onaj tko je predodređen da bude novinar, to sigurno i postati.⁽¹⁰⁾

Sve je tu, uz političku korektnost naslovica, stranice u nastavku donose svakodnevnicu grada i regije. I ponovo zaranjam u osječke ulice, sada drukčijih naziva, izmijenjena centra, i dalje slabo asfaltiranih i osvijetljenih prigradskih cesta, s novim parolama na zidovima, ali s jednakom potrebotom za informacijom, za viješću, za istinom...

Novinama se vjeruje, jer tako piše u *Glasu*. Uz njega odrastaju generacije zabilježene u rubrikama rođenih, potom u popisu odlikaša osječkih škola, vjenčanih, do konacnog odlaska uz sliku u osmrtnici. To je život, reći će Osječani, a *Glas* sve to marno, pažljivo bilježi, za generacije koje dolaze i odlaze, za budućnost...

A dolaze neka druga i drugačija vremena, portalni zamjenjuju olovni slogan, informacija mora što prije stići do svoga čitatelja, mobilne aplikacije pružaju neslućene mogućnosti, nostalgiјi i sjećanjima usprkos. U riznicama muzeja, u prividu svevremenošću, ostaje sačuvana naša prošlost... Valja ju ponekad iznova iščitati...

⁽¹⁾ U prvom uredništvu su bili: Zorko Golub, te Ivo Sarajčić, Zdenko Has i Nikola Valentić. Tiskala ga je tehnika u Zvečevu

⁽²⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽³⁾ Prvi glavni urednik bio je Matko Opačić, od 9. siječnja 1946., a nakon njega list ureduje Jozo Milošević. U redakciji u njegovo vrijeme rade i Petar Gjuric, Ivan Jurčić, Božo Plevnik, Viktor Sonnenfeld, Svetislav Spajić, Alojzije Šmit, Ivan Tomas, Virgil Kurbel i Nikola Szegi. U razdoblju 1948.-1949. list ureduje Jozo Milošević. Od travnja 1949. do svibnja 1959. Mira Gumhalter, a potom Antun Lang i Vladimir Oršanić.

⁽⁴⁾ Naklada lista je u prosincu 1848. bila 15.000 primjeraka

⁽⁵⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽⁶⁾ Novak, Božidar. Hrvatsko novinarstvo u 20. stoljeću. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2005., str. 439-440.

⁽⁷⁾ Trideset godina "Glasa Slavonije" Osijek: Muzej Slavonije, 1973., deplijan izložbe

⁽⁸⁾ Novak, Božidar. Isto, str. 596

⁽⁹⁾ Isto, str. 845

⁽¹⁰⁾ <https://www.hrvatski-radisa.hr/archiva-vijesti/posjet-redakciji-glasa-slavonije-intervju-sa-glavnim-urednikom/> (28.4.2021.)

lina orta ske velesile

điličarsku braću. Šime i Mil Fantela koji su pripremili osvojili zlato na Aarhusu u klasi 49er, i nakon godinu i pol za tog jedrenja u novom novoj klasici. Šime je posao s Igorom Marenićem 470 u kojem je postao

STRELJAŠTVU...

hrvatski sportaši osvojili europskih i svjetskih prava su na SP-u u Južnoj Miren Maričić i Josip Anton Glasnović na broncu, a hrvatili su

nihove su evropske, vjerojatno i Lenković i sam bio arac, a pomaže im. Zanimljivo, kada rema rejtingu kod izidu, koji se inačice Evropske unije ili ponu i neuvodenje ka na tim temama edan od prioriteta u korupcije i menog kriminala pa antimafijaške zakonske skeptični prostor uverenisti zalagaju u vrijedagu je u Mostu, koji deklarira suvere-

ma tu svega i kod onoga što se u ajnerealnijim - mimo i minimalna euvaljda baš ono što Zatim, podosta je

šljeljno data ranu nini suća be-



div spre eda u ologije koja

ei pak vidi priliku da ču 5G/LTE-V tehnologiju razvoja C-ITS asistencijalni, kao i inteligentno može upravljanja

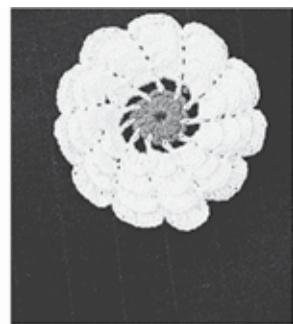
okaciju pa je doje postao popuod, ugovor muonskog horizonta

kve vrste kakav izložbe održane Ferris podignuo n odaje počast srećuje milijune. (D.J.) ■



DRUGI smč šlje koj

ave, ali ne



ravo učenika da se identificuju s kvislinškim pokretom rugog svjetskog rata. Skup od sedam dječaka iz Prvostupne škole u Srebrenici je ovog tjedna na društvenim mrežama objavila zajedničku fotografiju snimljenu čionici uz naslov "braća čici".

akav postupak izazvao gorčene reakcije roditelje bošnjačke nacionalnosti, koji su zbog toga u srijedu organizirali i prosvjedi, te to izazvalo je nove napeti i u sredini koja je 1995. boprije najgoreg ratnog značaja. H ■



DAT, ALI NAITEŽI

Glas Slavonije

VIEN

statistika je često varljiva, vino svih zaposlenih 4000 kuna, a najveću s minimalcem - od 250. Tako proizlazi da je isjek 1,2 milijuna hrvatskih

ŠTO JE MUŽ DEBLJU SIŽ

Piše: Narcisa

01 SUPERBAL OTPORA ANTIBIOTI

Opća bolnica u Koprivnici jedina u Hrvatskoj formira zadužen za racionalnu upotrebę tika jer se sa sve većom njom, u tom razvijaju i multiresistencijom, koje su najveća prijetnja. "Ljudi će neracionalnom upotrebom antibiotika dovesti do stvaranju bakterije. U onom času kada neće moći otkriti i proizvesti antibiotike, doslovno će ljudski umirati od teških neizlječivih infekcija. Predviđanje je Sustavne organizacije da će 2025. umirati od infekcija manje karcinoma jer infekcije neće liječiti", kazala je za Podravku Madarić, šefica infektološkog

02 GRADON KOJI ZNA



ta proveđe i u opuzenu, stanovnika izrađujući nima nije lokacija poput 5.), nikolu to veseli, jer je danje od rijeke i lakše je učiti, popodne ih plima o "Ritam mora je poznat, d se vodostaj spušta, nači u pijesku. Usput s kolegama - SAN, ideja je još u potru ozbiljnije posvetiti i a isprobao i zadovoljan je



ponuda

osobu koja bi se brinula za 2 osobe na otoku Pašmanu. Ogovoru.

091/381

2 Stanovi

zajmljivanje

i cimericu tražim u trosoban studentskog Kampusu, inter. 098/189-4

i cimericu tražim u trosoban internet, povoljno iznajmljivanje. 098/189-4

N 55 m2, 2. kat, Vukovarska Št., iznajmljujemo za 200 l.



Ekst dobra na l

JRN ATSI

ST OĆ

01 // KNJIGE // ST

